Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 116 (6. 605) 1988 йил 21 май, шанба Баҳоси 3 тийин

XIX

Янгиланиш йўлидан

Темирйўлчилар одими

✦ Ўрта Осиё темирйўли ўзининг 100 йиллик қутлуғ санасига ҳар томонлама ривожланган, камол топган ҳолда келди. Темир йўл коллективи унга муносиб ютуқлар ҳозирлади.

✦ Яқинда Ўрта Осиё темирйўли бошқармасида ягона диспетчерлик пункти ишга туширилди. У диспетчерларнинг ишларини мувофиқлаштиришга, поездлар ҳаракатини аниқ ва пухта йўлга қўйишга катта ёрдам беради.

✦ Темир йўл коллективи КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, касаба союзлари Бутуниттифоқ Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ўтган йили ўтказган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб деб топилиб, кўчма Қизил байроқ билан тақдирланди ва СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасидаги иттифоқ «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди.

✦ Биргина Тошкент тепловоз депосини олиб кўрсак, бу ерда ёқилғини тежаш ҳаракатига йил бошидан катта эътибор берипяпти. Коммунистлар анжумани шарафига ҳамма пассажир поездларини конференция очиладиган куни фақат тежаб қолинган ёқилғи билан юргизиш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилишган. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Исамуҳамедов ва бошқа ўнлаб пешқадам машинистларнинг бугунги кундаги меҳнат жасоратлари бутун коллективга ажойиб намуна ҳисобланади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 19 май куни бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига тезисларининг лойиҳасини кўриб чиқиб маъқуллади. Тезисларни кўриб чиқиш учун КПСС Марказий Комитетининг Пленумини чақириш ва кейин шу тезисларни коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг кенг муҳокамасига қўйиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Германия Социал-демократик партияси раиси Г. -Й. Фогель билан учрашуви якунларини маъқуллади. Бу учрашув СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш, Умумевропа ҳамкорлиги йўлидан ҳаракат қилиб бориш манфаатларини кўзлаб, иккала партия ўртасидаги баҳамжиҳат ҳаракатни тобора кучайтириш нуқтаи назаридан муҳим аҳамиятга эга бўлганлиги қайд этиб ўтилди. Учрашув ҳозирги шароитда коммунистлар билан социал-демократлар ўртасида замонавий тараққиёт ва ядросиз, зўравонликсиз дунёни барпо этиш истиқболларига доир масалалар юзасидан мулоқот олиб бориш зарурлиги ҳамда унинг фойдали эканлигини яна бир бор тасдиқлади.

М. С. Горбачевнинг Таиланд Бош министри П. Тинсуланон билан ўтказган суҳбати ҳамда Н. И. Рижков ва Э. А. Шеварднадзе у билан олиб борган музокараларнинг натижалари кўриб чиқилиб маъқулланди. Бўлиб ўтган амалий фикрлашувлар, Совет Иттифоқининг Осиё — Тинч океани регионида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга ҳамда можароли вазиятларга барҳам беришга қаратилган принципиал сиёсатини назарда тутганда Таиланд билан ,шунингдек, Жанубий-Шарқий Осиё давлатлари уюшмасидаги бошқа мамлакатлар билан муносабатларни активлаштириш вазифасига мувофиқ эканлиги таъкидланди. Эришилган аҳдлашувлар ҳамжиҳатлик ва ишонч руҳида Совет Иттифоқи билан Таиланд ўртасидаги самарали алоқаларни кенгайтириш ҳамда муносабатларни муттасил ривожлантириш ишида бундан буёнги қадамлар учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради.

Мажлисда А. А. Громиконинг Румыния Социалистик Республикасига расмий дўстона визити якунлари маъқулланди. Н. Чаушеску ҳамда Румыниянинг бошқа раҳбарлари билан бўлиб ўтган учрашув ва суҳбатлар Совет Иттифоқи билан қардош Румыния ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва яхши қўшничиликдан иборат анъанавий муносабатларни мустаҳкамлаш йўлига мос бўлиб тушади. Совет — Румыния ҳамкорлигини партия ва давлат йўли билан ҳам, жамоатчилик алоқалари йўли билан ҳам анча юқори поғонага кўтариш СССР билан Румыниянинг манфаатларига, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлаш ишига мувофиқ келиши қайд этиб ўтилди. Иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга, жумладан ишлаб чиқаришни ихтисослаш ва кооперациялашни янада чуқурлаштиришга, қўшма корхоналар барпо этишга, меҳнат коллективлари йўли билан алоқаларни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилди.

Э. А. Шеварднадзенинг АҚШ давлат секретари Ж. Шульц билан Женевада олиб борган музокараларининг якунлари тўғрисидаги ахборот тингланди. Москвада 29 майдан 2 июнгача ўтказиладиган олий даражадаги учрашувга тайёргарликни, шунингдек СССР билан АҚШ ўртасидаги амалий битимлар устидаги иш қандай бораётганлигини кўриб чиқишни назарда тутганда, мазкур учрашув олдидан министрлар олиб борган музокаралар шу даврасининг аҳамияти қайд этиб ўтилди.

Москвада олий даражада ўтказиладиган учрашув Женевадаги, Рейкьявик ва Вашингтондаги учрашувларда белгиланган йўлдан янада олға боришга олиб келиши, Совет — Америка муносабатларини муттасил ривожлантириш жараёнларига қўшимча омил бағишлаши мумкинлиги таъкидланди. Совет томонининг бўлажак учрашув стратегик ҳужум қуроллари ҳамда ракетадан мудофаага доир аҳдномалар комплексини тайёрлаш йўлида муҳим босқич бўлиб қолиши учун барча зарур ишларни қилиш ниятида эканлиги тасдиқланди. Шу билан бирга келишиб олинган мақсадларга эришиш Америка томонининг ҳам бунга тегишли даражадаги тайёрлигини тақозо қилиши уқтириб ўтилди.

Д. Т. Язовнинг Германия Демократик Республикасига қилган расмий дўстона визити якунлари тўғрисидаги ахборот кўриб чиқилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия ва давлат турмушининг бошқа баъзи масалалари юзасидан ҳам қарорлар қабул қилинди.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Ушалган орзу

Ўрта мактабда ўқиб юрган кезларида Майя тез-тез дугоналари билан қайси касб афзаллиги ҳақида баҳслашарди. Уларнинг бири қизларга кўпроқ уй-рўзғорга мос касблар — тикувчилик, ошпазлик, қандолатчилик ва бошқа шу каби касбларни ўзлаштириш ярашади, деса, иккинчи дугонаси олий ўқув юртига кириб ўқиш ҳозирги қизларнинг истиқболи учун кенг уфқлар очиб беришини таъкидларди. Майя уларнинг фикрлари тўғрилигига дилида ишонч ҳосил қилса ҳам, ўз кўнглида қандай ният борлигини айтишга ўша пайтда истиҳола қилгани аниқ эсида.

«Ишчи касбининг нимаси бошқалардан кам? — деб ўз-ўзига савол берарди у. Эл-юрт иззат ҳурматига сазовор бўлишяптику».

Майя шунинг учун бўлса керак, ҳеч иккиланмай — «Миконд» заводига ишга кирди. Бўлмаса, у дала қизи эди. Ўрта Чирчиқ районидаги Тўйтепа посёлкасида вояга етди. Аммо ўзига енгил-елпи иш қидирмади.

Корхонада меҳрибон, дилкаш инсонлар кўп эди. Шулардан бири Екатерина Муведованинг меҳри бу соддагина серғайрат қизга тушди. Анчагача унга шогирдлик қилди. Устози жуда талабчан эди. Масалан, сал қўли келиб қолгандан кейин Майяга оғирроқ ишларни ҳам дадил ишониб топширар, мабодо кўнгилдагидек бажармаса, худди катта ишчидек танбеҳ берарди. Танқид — келажакнинг меваси деганлари тўғри экан. Мана, шунга ҳам тўрт йил бўлди. Майя оддий йиғувчи касбини пухта эгаллаб олибгина қолмай, пешқадамлар сафида боряпти.

Ёшлар унга катта ишонч билдиришибди: у ҳозир комсомол-ёшлар бригадасига етакчилик қиляпти. Бригада ёшлари Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига ўз зиммасига янги мажбурият олиб ишламоқдалар. Шу кунларда смена топшириқларини мунтазам ошириб адо этишяпти.

Майядан ўз бўш вақтини қандай ўтказишини сўрадик. Завод клубида ранг-баранг тадбирларда фаол қатнашар экан. Ҳатто у янги қўшиқлар ўрганаётганини, ёшлар кечаларида ижро этажагини яшириб ўтирмади.

У бахтини меҳнатда, оддий ишчи касбидан топганидан беҳад мамнун.

Ҳ. АБРОРОВ.

СУРАТДА: Майя Мирзаева.

Т. Каримов фотоси.

Тошкент кино анжуманининг совринлари

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ Тошкент·88

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент кинофестивали фильмларни конкурс йўли билан намойиш қилиш шаклида эмас, балки миллий кинематографиялар кўриги сифатида, кенг тажриба алмашиш мақсадида кино арбобларининг дўстона учрашуви сифатида ўйланган ва шу йўсинда ўтказилиб келинарди. Унда ғолиблар ҳам, мағлублар ҳам бўлмасди. Фестивалнинг олижаноб нияти «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган шиорда жамулжам бўлган. Бу асосий ғоя яқинда бўладиган ва ўнинчи марта ўтказилаётган киноанжуманда, гарчи унинг ўтказилиш шакли ўзгарган бўлса ҳам ўз аксини топган. Бу галги фестиваль конкурс шаклида ўтади. Мусобақалар бор экан, демак ғолиблар ҳам, мукофотлар ҳам бўлади. Уч қитъа кинематографчиларининг Тошкент байрами қатнашчиларини қандай совринлар кутмоқда? Бу совринларнинг ўзи қанақа? Уларнинг муаллифлари ким?

— Фестивалнинг энг яхши фильмлари «Олтин семурғ» бош соврини учун курашади, — дейди кўрик бош директори А. О. Тўраев. — Биллурдан ясалиб, Ер шари тасвири туширилган тагликка ўрнатилган бахт ва тинчлик тимсоли семурғ олтин қуши қанотларини ёзган. Тошкентлик рассом Юрий Кученковнинг эскизлари асосида тайёрланган бош совриннинг кўриниши ана шундай.

Унчалик қиммат бўлмаган тошлардан ясалган тагликка қайсар эшак оёқларини тираб турибди. Хушчақчақ ва ҳазилкаш Хўжа Насриддин уни эгарлаб, тескари ўтириб олган. Тошкент заргарлик заводининг бош рассоми Михаил Трошин ва ёш ҳайкалтарош Вячеслав Пихтаев муаллиф бўлган бу соврин «Кино санъатида миллий анъаналарни сақлаганлик ва уни ривожлантирганлик учун» берилади.

«Олтин арча» соврини эркаклар ролини энг яхши ижро этган артистга берилади. Соврин унча қимматбаҳо бўлмаган тошлар қадалган, арча шохчалари билан қопланган ваза шаклида ишланган. Рассом Алексей Шаповалов тўрт фаслда ҳам ям-яшил бўлиб турадиган, инсон руҳи қудратини, матонатини мужассам этадиган ана шу дарахтни совринга асос қилиб олган.

Сайёрамизни акс эттирувчи думалоқ тагликдан нозик бир гул қуёшга, нурга талпиниб турибди: аёллар ролини энг яхши ижро этганлик учун бериладиган «Олтин лола» соврини ана шундай кўринишда. Бу соврин ёш рассом Наталья Павлова эскизи бўйича тайёрланган.

Фестиваль бош рассоми Сергей Аванесовнинг фантазияси ва жўшқин илҳоми шаҳарни байрамона безатишдагина эмас, айни вақтда кўрикнинг яна бир совринида ҳам кўриниб турибди. Бу соврин «Кумуш семурғ» деб аталиб, у кинода илк бор муваффақиятли қатнашган кишиларга берилади. Бу совринларнинг ҳаммаси Тошкент заргарлик заводида тайёрланганлигини таъкидлаш лозим.

Бундан ташқари СССР кинематографиячилар союзи, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитети, Лотин Америкаси мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг ҳам совринлари таъсис этилди. Ўзбекистон ижодий союзлари «Ахборот тарзида кўрсатилган энг яхши фильм учун» совринини тайёрламоқда.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Ҳамкорлик ривожланади

✦ БУГУН Афғонистон Республикаси кинематографчилари делегацияси Ўзбекистон бўйлаб қилган сафарини ниҳоясига етказди. Қўшни ва дўст мамлакат кино санъатининг вакиллари бир ҳафта мобайнида Ўзбекистон кино санъати ютуқлари билан яқиндан танишдилар. Шу муносабат билан Ўзбекистон кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари, СССР халқ артисти Малик Қаюмов мухбиримизга бундай деди:

— Биз дўстларимизнинг Афғонистонда апрель революцияси туфайли юз берган ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилувчи қатор картиналарини кўриб муҳокама қилдик. Ижодий маҳоратимизни бир-биримиз билан ўртоқлашдик. Бундан ташқари дўст мамлакатнинг кино санъати тараққиёти учун яқиндан амалий ёрдам беришга ҳаракат қиляпмиз. Афғон фильмлари Тошкент киностудияларида монтаж қилиниб, сўнгги жилодан ўтказилмоқда. Айни чоқда кўплаб афғон мутахассисларига маҳорат сирлари ўргатиляпти.

Бир неча кундан кейин Тошкентда бошланадиган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари X халқаро кинофестивалида қатнашиш учун Афғонистон Республикаси кинематографчилари делегацияси таклиф қилинган. Улар бу анжуманда фаол қатнашадилар ва ўзларининг яратган янги бадиий ҳамда ҳужжатли картиналарини намойиш қиладилар.

Немис томошабинларига атаб

✦ БУГУН Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг бадиий кўргазмалар дирекцияси санъатшунослари Германия Федератив Республикасида намойиш этиладиган графика асарлари кўргазмасини тайёрлашга киришдилар.

Дирекция у ерга бир йўла учта кўргазма юбориш тараддудини кўрмоқда. Экспонатлар орасида рассомлардан И. Кириакиди, А. Бобров, Ғ. Бойматов, М. Содиқов ва бошқа қатор рассомларнинг асарлари ўрин олади.

Ўзбек тасвирий санъати ютуқлари кейинги пайтларда кўпгина хорижий мамлакатларда муваффақият билан намойиш этилмоқда. Масалан, шу йилнинг бошларида Германия Демократик Республикасида ўзбек тасвирий санъати кўргазмаси намойиш этилди.

Такомиллашган ускуна

✦ БУГУН Собир Раҳимов районидаги Ўрта Осиё темир йўли бошқармасига қарашли 408-рельс пайвандлаш поездида янги технология линияси ишга туширилди. Бу такомиллашган ускуна корхона мутахассисларининг изланиши самарасидир. Унда ҳар куни 12—15 метр узунликдаги рельслардан 21 таси қайта пайвандлашдан чиқарилади. Бундан ташқари рельсларни қайроқ тошлар ёрдамида қирқадиган янги станок ҳам айни муддао бўлди. Янги дастгоҳ меҳнат машаққатини беш баравар қисқартирди.

Корхона коллективи кейинги ҳафталарда Чоржўй, Душанба темир йўл бошқармаларининг буюртмаларини адо этди. Уларга кўплаб километр пўлат излар жўнатилди.

Корхонанинг В. А. Абдиев, Ю. Цвентух, Ю. Пискунов, П. Горшков, С. Газизова сингари пайвандчилари, Р. Худойберганов, З. Ғофуров каби рельс ташувчилари партия XIX конференциясига муносиб меҳнат совғалари ҳозирлашмоқда.

Бутуниттифоқ ярмаркасига

✦ БУГУН заргарлик заводининг мутахассислари Ватанимиз пойтахти Москвада очиладиган кенг истеъмол моллари улгуржи ярмаркасига жўнаб кетишди.

Корхона рассомлари у ерда 150 хил номда миллий зебу зийнатларнинг намуналарини намойиш қилишади ва мамлакатдаги савдо корхоналари билан шартномалар тузишади.

Корхонанинг бош рассоми М. Трошининг маълум қилишича, Тошкент заргарлари келгуси йили мамлакат аҳолиси учун 90 миллион сўмликдан зиёд зебу зийнатлар тайёрлаб беришни мўлжалламоқдалар.

Саҳнада «Спектр»

«Спектр» театр-студияси шаҳримизда яхши танилиб қолди. Ўқувчи ёшлардан ташкил топган бу ижодий коллектив ўзининг саккиз йиллик жўшқин фаолияти давомида кўпгина асарларни постановка қилди. Театр-студия саҳналаштирган дастлабки спектакль «Валентин билан Валентина» деб номланган эди.

Бадиий раҳбар Г. Крюкова раҳбарлигида постановка қилинган мазкур асар томошабинлар томонидан илиқ кутиб олинди.

Ушанда «Спектр» театр студияси шаҳримиздаги 125-мактабда фаолият кўрсатарди. Рус тили ва адабиёти ўқитувчиси Г. Крюкова Сергели районидаги 266-мактабга ишга ўтгач, студия ана шу билим масканида қайта ташкил топди. Яқинда «Спектр» навбатдаги саҳна асарини ўз мухлисларига тақдим этди. «Вестсайд тарихи» деб номланган янги спектакль томошабинларга манзур бўлди.

С. ОДИЛОВА.

Хотира кечаси

Пойтахтимизнинг 102-ўрта мактаби қошидаги жанговар ва шон-шуҳрат музейида афсонавий чекист Баҳром Иброҳимов таваллудининг 80 йиллигига бағишланган хотира кечаси бўлиб ўтди. Маълумки, Б. Иброҳимов чорак аср давомида чет элларда Ватанимизнинг масъул топшириқларини бажариб қайтганди. Кечада сўзга чиққан жамоатчилик вакиллари, олимлар, шоир ва журналистлардан Р. Усмонов, Ғ. Жаҳонгиров, Н. Сагирова, Назармат, В. Ткаченко, Ш. Сокин ва бошқалар мамлакатимизнинг жанубий чегаралари хавфсизлигини таъминлашда Баҳром Иброҳимовнинг улкан хизматларини тилга олдилар. Кеча охирида мактаб бадиий ҳаваскорлик коллективи ижросида концерт намойиш этилди.

Х. РАЖАБОВА.

Тошкентда ўтган Бутуниттифоқ педагогик ўқув қатнашчилари бир ҳафта давомида шаҳримиздаги олий ўқув юртларида, мактаб ва мактабгача тарбия масканларида бўлдилар, турли конференцияларда қатнашдилар.

СУРАТДА: ўқув қатнашчиларидан бир группаси.

Х. Шодиев фотоси.

СЎНГГИ СОАТДА

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

✦ СОФИЯ. Болгария телеграф агентлиги Болгария жамиятининг маънавий соҳасини қайта қуришга доир БКП Марказий Комитети бўлажак пленуми қарорининг партия Марказий Комитети Сиёсий бюроси тасдиқлаган ва умумхалқ муҳокамаси учун мўлжалланган лойиҳасини пайшанба куни бу ерда тарқатди.

Қарор лойиҳаси маънавий фаолиятнинг турли соҳаларини янгилашга доир ҳужжатлар комплексидан иборатдир. Шуларнинг биринчиси — «Илмий фронтни қайта қуришнинг асосий йўналишлари ва вазифалари» деб аталган. Бу ҳужжатда қайта қуриш ва фан-техника революциясини кенгайтириш шароитида фанни ривожлантириш стратегик йўналиш эканлиги таъкидланади. Илм-фанни болгар жамиятини ишлаб чиқаришни технология жиҳатидан, ўзини-ўзи бошқариш ҳамда маънавий жиҳатдан янгилашнинг ҳал қилувчи омилига айлантириш мақсадида илмий фаолиятни ташкил этиш, планлаштириш, пул билан таъминлашга ўзгартишлар киритиш зарур.

✦ ПЕКИН. Совет — Хитой дўстлиги жамияти марказий правлениесининг раиси, академик Сергей Тихвинский бошчилигидаги чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Совет жамиятлари союзи ҳамда Совет — Хитой дўстлиги жамияти делегацияси чет эллар билан дўстлик Хитой халқ жамиятининг таклифига биноан бу ерга келди. Совет делегацияси ХХРда бўлган вақтида чет эллар билан дўстлик Хитой халқ жамияти ва Хитой — Совет дўстлиги жамияти билан 1988—1989 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик планини имзолайди.

Алло, редакциями?

33-57-02
32-55-35

«Ишончли мулоқот»

ҲУРМАТЛИ ОҚШОМХОНЛАР!

«Тошкент оқшоми» газетаси редакцияси қошида ташкил этилган «ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ»нинг телефон орқали навбатдаги учрашуви 23 май, душанба куни соат 10 дан 12 гача, сўнг соат 14 дан 16 гача бўлади.

Саволларни назарда тутинг.

1. «ОҚШОМ» ГАЗЕТАСИ САҲИФАЛАРИДА ҚАЙСИ МАҚОЛАЛАР СИЗГА МАНЗУР БЎЛДИ. НИМА УЧУН!

2. ГАЗЕТАДА БОСИЛГАН МАТЕРИАЛЛАРНИНГ ҚАЙСИЛАРИДАН КЎНГЛИНГИЗ ТЎЛМАДИ. БУНГА САБАБ!

3. СИЗНИ КЎПРОҚ ҚАНДАЙ МАЗМУНДАГИ МАҚОЛАЛАР ҚИЗИҚТИРАДИ!

Телефонда ёки хатда айтилган фикрларингиз исм-фамилиянгиз кўрсатилган ҳолда газетанинг келгуси сонларида эълон қилинади. Сиз истаган мавзудаги мақолалар тез вақтда тайёрланиб, газета саҳифасида ёритилади. «ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ» суҳбатида 23 май, душанба куни «Тошкент оқшоми» газетасининг ходими Фарруҳ РАҲИМОВ навбатчилик қилади.

Ҳурматли оқшомхон дўстлар! Бизга телефон қилган пайтингизда ва хат йўллаганингизда Сизларнинг эътиборингизга ҳавола этилган учала саволларга албатта жавоб қайтаришни унутмаслигингизни сўраймиз.

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ФУТБОЛ МУЛОҚОТИ

Кеча «Винокор» хоккей командаси спорт базаси футбол майдонида «Оқшом» ва «Ёш ленинчи» газета редакциялари футбол командаларининг ўртоқлик учрашуви бўлиб ўтди.

«Винокор» хоккей командаси бошлиғи Омон Мусаев судьялик қилган ўйин 3:1 ҳисобида «Ёш ленинчи» фойдасига ҳал бўлди. Ҳар иккала команда ўртасидаги учрашувлар бундан буён ҳам давом эттирилади.

XIX

Ўн тўртинчи конференция

Мазкур конференция 1923 йилнинг 27—29 апрелида Москвада бўлиб ўтди. Конференцияда ҳал қилувчи овоз билан 178 делегат ва маслаҳат овози билан 392 делегат қатнашди. Конференцияда Ўзбекистон Компартиясидан А. И. Икромов, В. И. Иванов, Б. Максумов, И. И. Межлаук, Р. Музафаров, Б. И. Павловский, М. С. Хўжаев, А. Ҳакимов, РКП(б) Марказкоми Ўрта Осиё бюросидан И. А. Зеленский қатнашдилар. Конфереция партиявий-ташкилий масалалар; кооперация тўғрисида; қишлоқ хўжалик солиғи тўғрисида; металл саноати тўғрисида; Коммунистик интернационал Ижроия Комитетининг кенгайтирилган пленуми тўғрисида; революцион қонунчилик тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилди.

Конференция арафасида халқаро аҳвол жиддий ўзгарган эди. Капитализм ўз бошидан вақтинча стабиллашув, совет тузуми эса мустаҳкам стабиллашган даврни кечирмоқда эди. Социализмнинг мамлакат ичидаги ва халқаро миқёсдаги позицияси анча мустаҳкамланди. Бу даврда СССРда социализм тақдири масаласи биринчи даражали масала бўлиб қолди. Партия В. И. Ленин таълимоти асосида мамлакатни социализмга олиб борадиган энг мақбул ечимларни излади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев таъкидлаганидек: «Тарих янги тузум олдига жуда катта талаб қўйди. Ғоят қисқа муддат ичида ўз социал-иқтисодий ва техникавий базасини яратиб, яшаб қолиши ва инсониятга жамиятни одилона ташкил этишнинг биринчи тажрибасини бериши, ёҳуд нари борганда, сўниб, асрлар хотирасида қаҳрамонона, лекин муваффақиятсиз чиққан социал тажриба бўлиб қолиши керак эди. Аввало социалистик ўзгаришларни жадал суръатлар билан амалга ошириш масаласи ҳаётий муҳим масала бўлиб қолди, том маънода олганда тақдирни ҳал қиладиган аҳамият касб этди».

Гап шундаки, СССРда социализм қуриш тўғрисидаги ленинча концепциянинг душманлари Троцкий билан бирга ўзларининг таслимчилик сиёсатини юргиздилар, социализм қуриш мумкинлигини шубҳа остига олиб, ёҳуд инкор қилиб, ленинизмдан четлашмоқда эдилар. Бундай шароитда СССРда социализм қурилиши тўғрисидаги ленинча ғояларни кенг пропаганда қилиш, уни умумпартиявий характерга эга директивага айлантириш лозим эди. Бу тарихий вазифани РКП(б)нинг XIV конференцияси бажарди. Конференция олдида турган бош масала мамлакатимизда социализм тақдири тўғрисидаги масаланинг муҳокамаси эди. У Коминтерн Ижроия комитетининг кенгайтирилган пленуми муносабати билан Коминтерн ва РКП(б)нинг вазифалари тўғрисида Зиновьев тақдим этган дастлабки тезислар лойиҳасидаги хатоларни фош қилди, чунки унда социализм ғалабаси жаҳон миқёсида таъминланиши мумкин, дейилган эди. РКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси томонидан қайта ишлаб чиқилган тезисларда социализмнинг бир мамлакатда ғалаба қилиши мумкинлиги тўғрисидаги ленинча назария асослаб берилди. Конференция СССРда социализм ғалабаси мумкинлигининг икки масаласини кўриб чиқди. У ички шароит нуқтан назаридан Советлар мамлакатида тўла социалистик жамият қуриш учун барча шарт-шароитлар мавжудлигини, СССРда хўжалик умуман юксалиб бораётганлигини таъкидлаб, «СССР ўз кучлари билан бундан кейин ҳам ўз хўжалигини муваффақият билан юксалтира билади ва шу билан бирга жаҳон революциясининг ўсишига энг жиддий фактор бўлиб хизмат қилади ҳамда бошқа мамлакат ишчиларига ўз пролетар революциясини тайёрлашда ёрдам беришни давом эттиради» деган ишончни билдирди, Компартия раҳбарлигида ишчилар синфи мамлакат ичида капитализмни ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий жиҳатдан енгиши учун асос борлигини таъкидлади. Конференция «Халқаро революциянинг асосий базаси бўлган ишчилар диктатураси мамлакат ўзини халқаро революциянинг энг қудратли воситаси ва таянчи деб билиши лозим, иккинчи томондан, ишчилар диктатураси мамлакатида ҳукмронлик қилувчи пролетариат партияси, агар мамлакатни ҳар қандай реставрация қилишга уринишлардан сақлаб қолишга муваффақ бўлинса, социалистик жамият қурилиши ғалаба қилиши мумкин ва албатта ғалаба қилади, деган ишонч билан бутун куч-қудратни социалистик жамият қуришга сарф қилиши лозим» деб кўрсатди. Конференция СССРда социализм ғалабасининг иккинчи томони бўлган халқаро томонига тўхтаб, «Социализмнинг узил-кесил ғалаба қилиши учун бирдан бир гарантия, яъни буржуа муносабатларининг тикланмаслиги учун бирдан бир гарантия, бир неча мамлакатларда социалистик революциянинг ғалаба қилишидир» деб таъкидлади. Бу фикр ғоят тўғри эди, чунки Совет Иттифоқи капиталистик мамлакатлар қуршовида бўлиб, интервенция ва капитализмни тиклаш хавфи йўқотилмаган эди. Бундай хавф кейинчалик йўқолди.

Конференция социализм қуришнинг ленинча планини конкретлаштирди, хўжалик қурилиши олдида турган янги вазифаларни белгилаб берди.

Партия олдида турган энг асосий вазифа — халқ хўжалигини тезда тиклаш, саноат ва қишлоқ хўжалигининг ривожини таъминлаш эди. Конференция ягона қишлоқ хўжалиги солиғи ва кооперация тўғрисида А. Д. Цюруна ва А. И. Риков докладларини эшитди. Ишлаб чиқариш кучларининг қишлоқ хўжалигидаги ривожи деҳқонларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришга боғлиқлиги таъкидланди. Конференция қишлоқ хўжалигининг ўсиб бораётганлигини, пул ислоҳоти ўтказилиши натижасида аҳолининг солиқ мажбуриятларини бажариши енгиллашганини деҳқонлар манфаатини кўзлаб, биринчи навбатда ягона қишлоқ хўжалик солиғига эътиборни қаратиш зарурлигини муҳим вазифа деб кўрсатди. У бу солиқни тақсимлашда деҳқонлар турмушини эътиборга олиб оқилона, тўғри сиёсат юргизиш, иттифоқ территориясида унинг хилма-хиллигини назарда тутиш, синфий принципга риоя қилиш лозимлигини талаб қилди.

Конференция ўзининг «Кооперация тўғрисида»ги ҳужжатида кооперацияни ривожлантириш йўллари ва формаларини белгилаб, унинг ишини яхшилаш, унга ёрдам бериш, кооператорларнинг доимий кадрларини вужудга келтириш, қишлоқ хўжалик маҳсулоти билан саноат маҳсулоти нархларини бараварлаштириш, хўжаликнинг социалистик асосларини мустаҳкамлаш, капиталистик элементларни сиқиб чиқариш ва чеклаш, кооперация органларига қулоқ элементларининг суқилиб киришига йўл қўймаслик, деҳқонларни, ҳунарманд ва кустарларни кооперацияга кенг жалб қилиш каби вазифалар аниқ белгилаб берилди. Конференция, айниқса, қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришга алоҳида эътибор берди. Конференциянинг бу қарори деҳқон хўжалигида товарларни кўплаб ишлаб чиқаришга, ишчи синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашга, қишлоқ камбағалларига ғамхўрлик қилишга, ўртаҳол деҳқонларни қулоқлар таъсиридан қутқазишга, қишлоқ аҳолиси моддий ва маданий аҳволини яхшилашга қаратилган эди.

Партиянинг социализм қуриш ва унинг ғалабасини таъмин этиш, хўжалик қурилиши соҳаларидаги вазифаларни бажариш партиявий-сиёсий иш даражасига, партия ички демократиясига, партия интизомига кўп жиҳатдан боғлиқ эди. Шу боисдан конференция партиявий-ташкилий масалани кўриб чиқди ва «Партия қурилиши тўғрисида» деган резолюцияни қабул қилди.

Конференцияда А. И. Икромов сўзга чиқиб, В. М. Молотов докладида миллий чекка ўлкалар, республикалардаги миллатлар тўғрисида ҳам тўхтаб ўтилиши лозим эди, чунки бу миллий республикалар асосан деҳқонлардан ташкил топган, деди. А. Икромов бойларнинг кучли қулоқ, йирик хўжалик эгасигина бўлиб қолмай, балки айни вақтда судхўр ва савдогар ҳам бўлиб, у илгариги вақтда, революциягача рус капитали билан маҳаллий хўжалик ўртасида воситачи бўлганлигини таъкидлади, Ўзбекистон шароитининг РСФСР шароитидан туб фарқини очиб берди. А. Икромов Ўзбекистонда ҳамон ер-сув ислоҳоти ўтказилмаганини, уни ўтказиш зарурлигини, партия ташкилотларини мустаҳкамлаш кераклигини кўрсатди. В. М. Молотов А. Икромовнинг танқидий фикрига қўшилди ва у тақдим қилган резолюция миллий республикаларга ҳам тааллуқли эканлигини айтди. «Мен ўртоқ Икромовга тўла қўшиламан, резолюцияга тегишли қўшимчалар киритиш зарурдир» деб таъкидлади. Мазкур ҳужжатда иқтисодий ва сиёсий ҳаётга партия раҳбарлигининг объектив зарурлиги, бу раҳбарлик ишчилар синфи ва деҳқонлар оммасини совет қурилишига «Социализмга тобора кўпроқ ва ҳақиқий равишда тортишни ҳам таъминлайдики, бусиз социализмнинг узил-кесил ғалаба қилиши мумкин эмас» деб таъкидлади. Конференция партиянинг раҳбарлик ролини таъминлаш учун қишлоқда партия ташкилотларини мустаҳкамлаш чоралари тўғрисида махсус бўлим киритди, партиянинг уезд, волост комитетлари вазифаларини белгилаб берди, Советлар, касаба союзлар, кооператив ташкилотларидаги коммунистик фракцияларни мустаҳкамлаш, комсомолда партия ядросини кучайтиришни тавсия этди.

РКП(б) нинг XIV конференцияси партия тарихида алоҳида ўрин эгаллади. У СССРда социализм ғалабаси тўғрисидаги планни, қарашларни ва концепцияни сақлаб қолди, конкрет хулосалар билан бойитди, бир мамлакатда социализм ғалабаси мумкинлигига ишонмаган мухолифларга ғоявий зарба берди.

А. АКРАМОВ,
тарих фанлари доктори.

«Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида бу йигитни яхши танишади. Бу ерда ишлаётганига мана етти йил бўлиб қолди. Ишлаб чиқаришда илғор, ностандарт электр мосламаларини илмий тадқиқ этиш лабораториясининг етакчи конструкторларидан бири ҳисобланади. Фақат ишлаб чиқаришдагина эмас, балки ишдан ташқари вақтларда ҳам уни ҳамкасблари яхши кўришади. Чунки гитарани жуда яхши чалади. Стол тенниси мусобақаларида фаол қатнашади. Кўнгилли халқ дружинасининг аъзосидир. Хуллас, у зерикиш нималигини билмайди.

СУРАТДА: Игорь Викторович Трофимов.

Т. Каримов фотоси.

Ҳикматли гаплар

Яхши фазилатлар

Одам азиз

⊙ Яхши ният билан боғ яратган одам ном таратади.
⊙ Дили пок, ўзи пок, сўзи ҳам пок.
⊙ Ҳидсиз гул, дардсиз одам бўлмайди.
⊙ Дардкаш бўлмайдиган одамдан ҳамдамлик кутманг.
⊙ Булбулга тикан ошиён бўлмаганидек, яхшига ёмон йўлдош бўлолмайди.
⊙ Сабр-тоқат яхшиларга саодат келтиради.
⊙ Амалга ошмайдиган ишни сўз билан ҳам айтманг.

МАЖОЗИЙ МАТАЛ: сувни нуқул ўз томонига бураверадиган одам охири унга ўзи ғарқ бўлади.

⊙ Ёмон феъл-атвор одамни бадбашара қилади.

Одоб зийнати

⊙ Она алласи билан ирмоқ каби бошланган чақалоқ ҳаёти дарё каби қўшиқ бўлиб давом этади.

⊙ Ота-онанинг тарбияси — боласининг одобида акс бериб туради.

РИВОЯТ. Бир қарға бола очиб, унга емиш излашни, ризқ-насиба топишни ўргатибди: гўнг титишни, ахлат-чиқиндиларда луқма бўлишини кўрсатибди. Бир кун она қарға бундай қараса, табиатдаги кўп қушлар боғ-роғларда, гулзору-чаманзорларда чарх уриб, ризқ-рўз топиб яйраб юришган эмишу, уларнинг болалари сассиқ гўнгни титиб, тумшуқ-патларини ифлос қилиб афтодаҳол ҳаккалаб юрган эмиш. Шунда она қарға «қағиллаб» бундай депти:

— Эй кўрнамак фарзанд, сени тухумдан очиб, бир парча этлигингдан боқиб, учирма қилдим, ризқ-насиба топишни ўргатдиму, сен бошқа қуш болалари каби яйраб яшашни билмай, нуқул гўнг титасан, бошқа қушлардек ёқимли сайрашни ҳам билмайсан.

Бола қарға бу гапга шундай жавоб берибди:

— Сиз менга гўнг титишни, қағиллашни ўргатгансиз, мен ҳам шундай қиляпман-да...

Она қарға ғазабланиб дебди:

— Бундай ҳаромхўрлик билан яшайверсанг, ўз болаларингга қандай тарбия берасан.

Маҳмадона қарға боласи яна қағиллабди:

— Сиз менга бермаган тарбияни болаларимга қаердан олиб бераман?!. Ниманики ўргатган бўлсангиз, мен ҳам уларга шуни ўргатаман-да..

ТЎРТЛИК:

Яхши тарбиядан фарзанд камоли,
Ёмон тарбиядан етур заволи.
Кимки нима қилса — шуни кўради,
Нақл бор: арпа эккан — арпа ўради.

⊙ Фарзандга яхши тарбия берган ота-она иккинчи умр яратади.

⊙ Биргина ота билан она ўн фарзандни елкалаб вояга етказади-ю, ота-онага ўн фарзанд ота-оначалик бўлолмайди.

МАЖОЗИЙ МАТАЛ: Тойчоқлар кишнаб борса ҳам, араваларни отлар тортади.

Орзу-умидлар ҳақида

⊙ Яхши ният туғилган жойда фароғат эшиклари очилади.
⊙ Дўстликни ният қилсанг, қудратга эга бўласан.
⊙ Ёлғон гапиришни билмаган одам фалокатга йўлиқмайди.
⊙ Кўнгил сўрашни одат қилган одам гўзал ҳаёт кечиради.
⊙ Дўстликни кўз ифодалаб, уни меҳнат ва ўзаро муносабат исботлайди.
⊙ Ҳалол меҳнат — бир умр зийнат.
⊙ Сўзни ният билан айтдингми, ҳамиятинг билан бажаришинг керак.
⊙ Доноларнинг сўзини дур-гавҳардан аъло билиб асраш керак.
⊙ Раҳбар — кўпчиликнинг падари, у ҳамманинг бахтини ўйлайди.
⊙ Сўз — ниятдан туғилади, сўзнинг қадри меҳнат билан улуғланади.
⊙ Кимки яхшиликни ўзига доим йўлдош деб билса, ҳаёт йўли нурафшон бўлади.

ТЎРТЛИК:

Умримиз маъноси — фақат яхшилик,
Бу йўлда қабиҳлар қилар қаршилик.
Ширин ўйлар билан ашъорлар ёздим,
Умидим: Яхшилик, Тинчлик, Яшиллик!

Абдураҳим УМАРОВ,
шифокор.

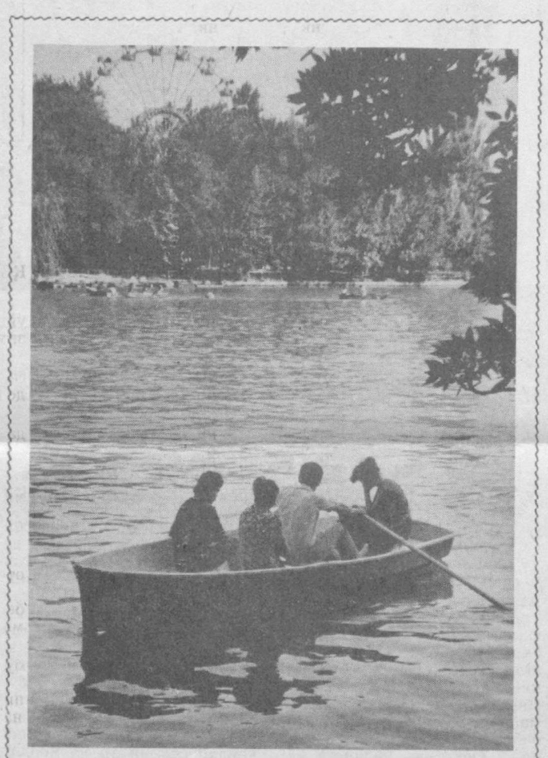

Кўл юзида тўлқин ўйнар,
Юракларда ёлқин ўйнар.

А. Тўраев фотоси.

Қатралар

Тил учида

Офтобга тиға жойдаги икки така оға-инидек бир-бирига суйкалиб, ялаб-юлқишади.

— Орамиздан қил ўтмайди, а! — дейди кўзини сузиб арқонсиз така.

— Қирқ йилгача ўртоқмиз, — ишонтиради қозиққа боғланган каттароқ така.

— Қани кўрамиз, дўстлигингиз амалда қандоқ бўларкин, — деди эгаси улар ўртасига бир қучоқ ўт ташлаб.

Ўт уларнинг дўстлиги қандайлигига зўр имтиҳон бўлди.

— Кўпи меники, — ўтни ҳам оғзи, ҳам шоҳи билан торткилади арқонсиз така.

— Вой қизғанчиғей, шунақами, — деди каттароқ така ва орқасига тисарилди-да, рақибига шартта калла қўйди. Арқони чирт узилди. Арқоннигина эмас, қирқ йилга аҳд қилинган дўстлик ипини ҳам бир зумда узишди.

Баъзи ошналар бор: дўстликлари чин дилдан эмас, тил учида. Бу ҳол коса-косага келганда ойнадек равшан бўлади.

Нафсиз новда

Авжланиб ўсаётган йўғон новда ҳосилли новдаларнинг юзини тўса бошлади.

— Офтоб нури, соф ҳаводан бебаҳра қилсанг, узумимиз касалланади. Раҳм қил.

— Ихтиёрим ўзимда. Кенг майдон меники, — тўнғиллади йўғон новда.

— Кучимизни тортиб, қутуриб ўсишинг инсофдан эмас. Ўзингга қийин, — огоҳ қилди иккинчи новда.

Ўзбошимча новда сурлигидан қолмади.

— Сал кечикканимдан фойдаланибсан-да, — деди етиб келган ток қайчи ўткир тиғли оғзини очиб. Тезда «чиқ-чиқ»лаб семиз узун новдаларни узиб-узиб ташлади.

Ўзгаларнинг ҳисобига бели оғримай кун кўриб, «Ўзим хон — кўланкам майдон» дегувчиларга йўл йўқлигини исботлади. Ҳосилли новдалар эса яйраб, узумига куч бера бошлади.

Ғани АБДУЛЛАЕВ,
боғбон.

Ичкиликбозлик — иллат

⊙ Қадаҳ — шундай бир тубсиз денгизки, у не-не баҳодирларни ўз қаърига тортмаган.

Рус халқ мақоли.

⊙ Ичма, дўстим, масхара бўлмайсан.

Арман мақоли.

⊙ Шароб жангу-жанжалнинг хамиртуруши.

⊙ Бўзага тўйган кўз ёши билан ювинади.

Араб мақоллари.

⊙ Бир кун маст бўлиб, ўн кун бошингни ушлаб қолма.

⊙ Яширинча ичган ошкора маст бўлади.

⊙ Сув кўприкни, ичкилик мияни бузади.

Немис мақоллари.

МАЙ ВА ЖАЗО

⊙ Англияда ўтган асрнинг бошларидан ичкиликбозликка берилган кишини тавба қилдирмоқ учун ифлос кийимлар кийгизиб, бўйнига «арақхўр» деб ёзилган ёрлиқ осиб, энг малол келадиган қора ишларни қилдиришар экан.

⊙ Мексиканинг пойтахти Мехикода ўттизинчи йилларда кўчада ётган мастни полиция фильмга олган. Маст киши биринчи марта қўлга тушса фильмни фақат ўзига кўрсатилган, иккинчи марта тушса унинг қариндош-уруғлари таниш-билишларини тўплаб қўйиб беришган. Агар учинчи марта тушса бу қисқа метражли фильм пойтахт экранларида намойиш қилинган.

Тўпловчи:
Ғулом ЮСУПОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БРЮССЕЛЬ. «Умумий бозор» 12 мамлакати қишлоқ хўжалигининг министрлари 1988—1989 йиллар ҳосилларининг аграр маҳсулотига харид нархларининг миқдори тўғрисида яна бир марта битимга кела олмадилар. Европа иқтисодий ҳамжамияти Министрлар кенгаши доирасида ўтган икки кунлик сессиядаги музокаралар бу борада ҳеч қандай қарорсиз тугади. Нарх-наво музокаралари мана уч ойдан бери давом этмоқда. Янги нархлар 1 апрелдан бошлабгина жорий этилмоғи лозим. Аммо «Умумий бозор»га аъзо мамлакатларнинг жиддий зиддиятлари музокараларда келтириб чиқарган боши берк кўчани ҳозирча очиб бўлмаяпти.

● БЕРЛИН. ГДР Бош прокуратураси ҳузуридаги матбуот бўлимининг хабар беришича, республиканинг компетентли органлари ГДР граждани Я. Хольцни ушлаганлар. У Польшани фашистлар ишғол этиб турган пайтда ҳарбий жиноятларда қатнашган, яҳудий миллатига мансуб Польша гражданларини ўлдиришда нацистларга ёрдам берган, деб шубҳа қилинмоқда. Унинг айби аниқлангандан сўнг қамоққа олишга ордер берилган.

● ПАРИЖ. Гиёҳвандлик ҳамон ҳозирги замон Франциясининг энг мушкул социал муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда. Ҳозирги вақтда мамлакатда камида 800 минг гиёҳванд бор. Франция полицияси наркотик моддалар савдосига қарши кураш марказий бошқармаси оммавий ахборот воситаларига шуларни маълум қилди. Бултур наркотик моддалардан заҳарланиб, 230 ёш француз оламдан ўтди. Полиция хизматчилари турли жиноятлари учун кам деганда 27 гиёҳвандни қамоққа олди.

Араб мамлакатларида

ЧЎЛДА СУВ ҚАНЧА ТУРАДИ?

Шуниси диққатга сазоворки, 17818 квадрат километр майдонда бугунги кунда 1 миллион 7000 га яқин аҳоли яшайдиган Қувайт мамлакати ичишга яроқли сувнинг булоғига эга эмас. Мамлакатда қурилган замонавий тузсизлантиргич қурилмалари нафақат ичимлик суви, балки қишлоқ хўжалигини ривожлантириш муаммосини ҳал қилолмаяпти. Биргина дарахтни суғориш давлатга бир йилда 250 долларга тушмоқда. Оддий ичимлик суви ҳамма ерда махсус идишларда бир литри 60 дан 120 филсгача нархда сотиляпти. Таққослайдиган бўлсак: бу ерда юқори сифатли бензиннинг баҳоси 50 филс туради.

ҚАНОТЛИ ЎҒРИ

Жидди (Саудия Арабистони) бозорида барчанинг кулгуси остида эндигина харид қилинган ов лочини тўсатдан оёқларини ушлаб турган тизгиндан бўшаб, ўзининг собиқ хўжайини қўлидаги 5000 риал (1332 доллар) баҳоли чекни юлқиб олиб осмонга учиб кетган. Лочин халойиқнинг ҳайқиришига ҳам, хўжайинининг хўракларига ҳам писанд қилмай бозор узра бир қанот қоқди-ю кўздан ғойиб бўлди.

ТОЗАЛИК УЧУН КУРАШ

Аль-Қувайт муниципалитети баъзи палпис ҳамшаҳарларини тозаликни риоя қилишга ўргатиш учун ўтказаётган тадбирлари беҳуда кетмоқда. Шунинг учун муниципалитет уларга қарши яна ҳам қаттиқроқ чоралар кўришга қарор қилди. Энди кўчаларга ташалган ҳар бир ахлат учун улар 5 дан 20 қувайт динори (1 кув. дин — 3,5 доллар) жарима тўлашлари ҳақидаги эълонлар илиб қўйилган. Энг «ифлос» хорижий эса ҳатто депортация қилиниши мумкин. Шаҳар анча тоза бўлиб қолди.

ЁМҒИРДАН САҚЛАНИШ

Грециялик бизнесмен Папаянисга дўстлари ва танишлари истеҳзо билан боқишди. Папаянис Маскат (Уммон) шаҳридаги кичкинагина меҳмонхона хўжайини эди. У бир базмни ўтказиш вақтида тасодифий ёмғирдан сақланиш учун очиқ осмон тагида жойлашган залнн суғурта қилдирган эди. Истеҳзо билан қарашнинг сабаби шу-да. Ахир Уммон ер куррасидаги энг иссиқ ва қурғоқ жойлардан ҳисобланади. Бу ерда ҳаттоки ёғингарчилик ҳам кам бўлади.

Йиғилганлар базм ўрталарига бориб ҳаво булутлашиб ёмғир ёға бошлаганидан таажжубланишди. Бахтли Папаянис эса суғурта компаниясидан чўнтагига 52 минг доллар тушганидан хурсанд эди.

ТЎЙДАН КЕЙИНГИ ТОМОША

Шаржа амирлигида (Бирлашган Араб Амирлиги) яшовчи савдогар Хафан Аскур қойилмақом тўй ўтказди. Кўп хотинли бўлиш ҳақидаги Ислом қонунидан фойдаланган савдогар бирданига иккита ҳинд қизига уйланган.

Журналистларнинг нима учун бундай дадил қадам қўйдингиз, деган саволига Хафан «Ёш ҳинд хотиним уйда бир ўзи зерикади, агар улар кўпчилик бўлишса бундай «зулмат»дан ҳоли бўлишади» деб жавоб берган. Унинг гапи тўғри чиқди деб ўйларсиз. Йўқ, асло. Эртаси кунёқ икки келинчак бир-бирлари билан жанжаллашиб, ёқа бўғишишди, эр эса уларни тинчлантиролмасди. Сабаби Хафан келинчакларнинг она тилини билмасди. Шуни қўшимча қилиш керакки, Хафан 85 ёшда, шундай бўлса ҳам у ўзини айни камолот ёшида, деб ҳисобламоқда.

ЁҚУТНИНГ БАҲОСИ

Женевадаги «Кристи» аукционида Саудиялик коллекционер 42,92 каратга тенг ҳаво ранг ёқут учун 10 миллион Швейцария франки миқдорида пул берган. Бу қимматбаҳо тошлар учун берилган энг юқори нархдир.

АПН хабарлари асосида материалларни Д. ЖАЛОЛОВ тайёрлаган.

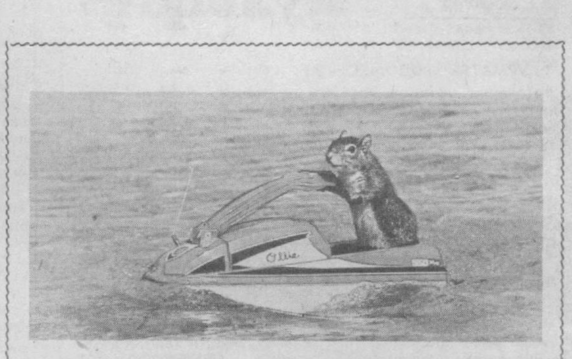

Флорида штатининг Санфорд шаҳрида яшовчи Чак Бестнинг Олли лақабли олмахони маторли қайиқда сайр қилишни хуш кўради. Бест олмахонни қайиқда учишга ўргатиш учун жуда кўп вақт сарфлади. Олли унга сакраб ўтириши билан эгаси қайиқни ҳаракатга келтиради ва уни радио орқали бошқариб туради. Сувда сайр қилишнинг «мазасини» тушуниб қолган жонивор энди эгасидан ёнғоқ беришни ҳам талаб қилмайди.

СУРАТДА: навбатдаги сайр пайтида.

ТАСС фотохроникаси.

Бир асар тарихи

„ТОШКЕНТНОМА“

ёки Тошкентнинг шеърий ҳайкали

1958 йилнинг куз фасли эди. Намхуш шабада эсаётган бўлса ҳам табиат ёзни эслатиб турибди. Редакция биносидан атрофга тикиламан. Азим Тошкент ям-яшил, лекин куз нусхи тушиб, баъзи дов-дарахтлар сарғайгани элас-элас кўзга ташланади. Шу пайт телефон жиринглади, трубкани кўтариб:

— Лаббай, эшитаман? — дедим.

— Тўлқин Расулий, ўзларини танидим, — салобатли кескин овозда домла Мақсуд Шайхзода гапираётган эдилар. — Биздан бир таклиф. Газет ёзув-чизувлари тугаган бўлса, уйимизнинг баланд қаватига чиқиб харсилламасангизу, таниш бекатга келсангиз, тахсилга бирга кетсак... — бир нафас жимликдан сўнг, домла сўрадилар:

— Маъқулми, ўғлон?

— Маъқул, домла, ҳозир етиб бораман.

— Ўзларини кутаман...

Мен ўша пайтда кундузи редакцияда ишлаб, Низомий номидаги педагогика интитутининг тил ва адабиёт факультети кечки бўлимида ўқирдим. Домла Мақсуд Шайхзода адабиёт тарихидан дарс берардилар. Биринчи ўқув йилидаёқ шоир Шайхзода билан юзма-юз танишиб олган курсдошларимиз домлани ўз оталаридек севиб-ардоқлашарди. Домла ҳам талабаларини ўз фарзандидек севар, улар билан дилдан суҳбатлашар, адабиёт ҳақида ажойиб лавҳаларни ҳикоя қилиб, ҳаммани мафтун этардилар. Баъзи кунлари менга телефон қилиб, институтга кетишда ҳамроҳ бўлишни айтардилар. Шундай кунларда мен ўзимда йўқ қувониб кетардим. (Бундан ўттиз йил илгариги шу хотирани ёзаяпману, домла билан кечган воқеалар худди кечагидек кўз ўнгимдан аниқ тасвир бўлиб ўтаяпти).

Ўша пайтда студентлар орасида қувончли бир янгилик тарқалганди:

— Домла Мақсуд Шайхзода «Тошкентнома» деган достон ёзибдилар!..

Мен матбуотда ишлаётганим, бир чеккаси адабий ҳаётда аралашиб юрганим учун ҳам бу янгиликдан — «Тошкентнома» яратилганидан хабардор эдим.

Ўша куни тезда иш столимни йиғиштирдиму, 9 Январь кўчасидаги таниш бекатга етиб келдим. Домла Шайхзода бекатда «Казбек» тутатиб, кўзойнакдан узоқларга тикилиб турардилар. Қўл бериб, саломлашдик:

— Сизни ишдан қолдирмадимми, ўғлон?

— Йўқ, ўзим ҳам институтга отланиб турувдим.

— Бешёғочгача пиёдами? — сўрадилар.

Шу пайт трамвай кўринди. Бир бекатга бўлса ҳам унга чиқиб, Бешёғочга келиб тушдик. Ўнг қўлдаги гастрономга киргандик, бу ерда Шайх акани одатдагидек педагогика фанлари доктори Абдулла ака Бобохонов кутиб турган эканлар. Бу ерда бир-икки стакандан шарбат ичиб, институт томон йўл олдик.

— «Тошкентнома» поэмангизни ўқиб чиқдим, — деди Абдулла ака домлага илтифот билан қараб. — Гўзал шаҳримизга ярашиқли қўшиқ бўлибди. Шу пайтгача бирор шоир Тошкент ҳақида бунақа асар яратмаган...

Шайх ака кўзойнаги четидан Абдулла акага қиё назар ташлаб, кулимсиради:

— Муболаға бўлмасин, Бобохон ўғиллари, — домланинг чеҳралари жиддий тус олди. — Тошканд ҳақида кўп яхши асарлар яратилган. Масалан, Мавлоно Навоийнинг кичик замондоши, буюк шоиримиз билан бир неча бор юз кўришган Зайниддин Маҳмуд бин Абдужалил Восифий ўн олтинчи аср аввалларида Тошкентда бир қанча вақт яшаган ва ўз таассуротлари асосида «Тавсифи Тошканд ва боғҳояш», яъни «Тошкент ва боғларининг тавсифи» номли 200 мисрадан ортиқроқ қасида яратган... Восифийдан сўнг 1894 йилда Комил Хоразмий «Тошканд» деган манзума ёзган. Комил бу манзумасида Ўрта Осиё Россияга қўшиб олинганидан кейин Тошкент қиёфасидаги ўзгаришларни тўғри талқин этган эди. Яна Тошкентимиз ҳақида шеъриятимизнинг ўтли юраги Ғафур Ғулом, ғазалхон Собир Абдулла, шоир Ҳамид Ғулом, яна қанчалаб қалам аҳли шеър, баллада, қўшиқлар яратганлар... Камина ана шу бой мерослар таъсирида қуёшли шаҳримизга «Тошкентнома»ни армуғон этдим... Бир пайтлар «Маҳалла» деган шеъримда ҳам Тошкентни таъриф этганман.

— Ажойиб асар! — яна дадил гапирди Абдулла ака Бобохонов. — «Тошкентнома» шаҳар тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзилади...

Домла қўлни тирсак қайтариб соатга қарадилар-да: «Дарсга вақт эрта, кетдик, пиёда» дедилар, кейин шеър айтдилар:

Ким кўп юрса пиёда,
Умри бўлур зиёда.

Абдулла ака ҳикматнамо бу нақлни эшитиб, лаззатланиб кулдилар.

«Умр бўлсин зиёда» деб пединститутга томон домланинг ўткир мушоҳадаларини тинглаб пиёда кетдик.

Худди шу куни, биринчи икки соатдан кейинги дарсга, тоби бўлмай бир ўқитувчимиз келмай қолди. Домлани таклиф этиб, янги ёзилган «Тошкентнома»ни эшитишни илтимос қилдик. Қувонч билан аудиторияга ҳаммамиз жаъм бўлиб, Шайх аканинг гулдуросли, салобатли ўз овозидан «Тошкентнома»ни тинглай бошладик.

Мақсуд Шайхзоданинг 80 йиллиги олдидан

Шаҳарлар боқийдир, умр — ўткинчи,
Дарёлар собитдир, сувлар — кўчкинчи.
Ҳар ким ўз шаҳрида қўйган эсдалик,
Ё бино қуришда катта усталик,
Ё ширин латифа ёки ихтиро,
Ё дарахт, ё фарзанд, кўприк ё мисра,
Ё қўшиқ, ё дори, мактаб, сочилик,
Хулоса: дунёда бирон яхшилик...

Мусиқий куй каби мисралар эшилиб юракларга қуйиларкан, беихтиёр такрорладим:

«Дунёда бирон яхшилик!..»

Домла Мақсуд Шайхзода ўзидан сўнг ажойиб файласуфона асарлари қатори «Тошкентнома»ни шаҳримизга эсдалик қилиб қолдириб кетаётган экан-да. (Эвоҳ, ўшанда биз ғўр ёшлар эканмиз, шоир овозини тўлиқ ёзиб олсак тарихларимизга тирик шоҳид бўлиб жарангларди-ку. Афсус, энди пушаймондан фойда йўқ!).

«Тошкентнома»ни шоир овозидан эшитарканмиз, Бағишловдан сўнг биринчи боб ўйлатиб қўйди:

Оҳ билсанг, нимани эсладим бугун?

Ана шу мисра билан бошланган боб, шоир таъбири билан айтганда «Ярим асрлик курашлар» юкини «Елкада ташиган тошкентлик бир чол» хотиралари поэма учун лирик муқаддима ва асарнинг куйланишида охирига қадар бир калит бўлиб хизмат қилади. Лирик бу поэма бағишловдан ташқари XVIII бобдан иборат бўлиб, дастлабки V боби Тошкентнинг ўтмишига бағишланади.

Чирчиқ увасига қўнган шаҳарда,
Қуёш хизматин бошлаб саҳарда,
Меҳнатга бел боғлар одамдан бурун,
Олтин жомакорин ечар кечқурун.

Шоир Қуёш меҳнатини инсоннинг кундалик иш-юмушлари билан рамзий маънода боғлаб тасвирлайдики, Тошкент одамлари қуёш билан ҳамнафас ва ҳамкор деган буюк ғоя жонланади.

Мақсуд Шайхзода азим Тошкентни жон-дилдан севиб, унинг ўтмишини, қора кунларини надомат билан куйлар экан, Советлар даврида бу Қуёш шаҳри «Социализм машъали — Совет Тошкенти»нинг бугунги, эртанги порлоқ келажагини оташин мисраларда тараннум этади.

Дейдилар: Тошкентда сув ичган чумчуқ,
Қайтиб келар экан Маккатуллодан,
Юзи ҳам, сўзи ҳам, кўзи ҳам очиқ,
Табаррук тупроғи зару тиллодан.

Шоир поэманинг ўнинчи бобини савол-жавоб тарзида бошлар экан, Тошкентнинг ўзига хос табиати ва юмушларини ёрқин кўрсатади:

— Нимаси кўп Тошкентнинг?
— Суви, сойи, сояси...
Тошкентга ихлосманднинг
Тугамас ҳикояси!..
— Нималар кўп Тошкентда?
— Ошлар, ишлар, кишилар,
Созанда-ю, пазанда,
Ишчилар, ишбошилар.
— Нима кўрдинг Тошкентда?
— Меваларнинг аслини,
Доим қуёш фаслини.
Қуёш бунда иззатда.

Тошкент шарқдаги энг гўзал шаҳар эканини тасвирлар экан, шоир она-Ватанни, юртсеварлик ҳис-туйғуларини чуқур лиризм, оташин муҳаббат билан куйлайди, уни ёрқин ва ранг-баранг образлар билан ифодалайди. «Тошкентнома»нинг сўнгги бобида қон-қардошлик, дўстлик, тинчлик ҳақидаги ғояларини бадиий тасвирлаб, уни ўз тақдири мисолида ҳаётий куйлай олгани сезилиб турарди:

Тошкентни севмаклик юракнинг иши,
Шу учун шартмикан бунда туғилмоқ!
...Умрим бино бўлди Озарбайжонда,
Кечди болалигим у гул маконда.
...Лекин шоирликнинг нозик толеи
Кулди Сирдарёнинг ҳавзаларида.
...Ҳазрат Навоийнинг ўпиб қўлини
Ўзбек водийсида отимни сурдим.
Ижод карвонининг узоқ йўлини —
Азиз йўлдошлар-ла бирликда юрдим.
Қаламга нур олдик биз Советлардан.
Эшитган эдимки мўйсафидлардан
Кўчат кўчиб келиб экилган тупроқ,
Унинг ватанидир дейиш тўғрироқ.

Шоир поэмасини эшитар эканмиз, унда ўзбек классик шеъриятига, бой халқ оғзаки ижодига хос услублар жаранглар, Тошкент ҳақидаги мусиқий қўшиқ ўзининг «ҳадди аълоси» — авж нуқтасига кўтарилиб борар, биз ёшлар унинг тугаб қолмаслигини жон-жонимиздан истардик. Устоз Мақсуд Шайхзода бир оз чарчоқ сезилган, лекин тетик салмоқли овозда поэманинг сўнгги қисмларини жўшиб ўқирдилар:

Шарқи-жанубдаги шавкатли пойтахт,
Тошкент, сен ўзингсан азим поэма,
Сени асраб келди она каби вақт,
Ҳеч қачон йўлимни, тугатдим, — дема.
Сен мангу шаҳарсан, кундай безавол,
Сени таъриф қилган достончининг ҳам,
Байтлари туғаши, бу — амри маҳол,
Ҳар қанча тараннум этилсанг бу — кам!..

Тошкент таърифи бир катта достон бўлган бу асарни шоир ўқиб тугатар экан, шундай дедилар:

— Мен бу поэмада Тошкентни ўзбек шеърининг тўққиз вазнида, бир бағишлов ва ўн саккиз бобда тараннум этдим.

«Муножот» куйи бирдан тўхтаб қолгандек бўлди-ю, «Тошкентнома» сатрлари қалбимизда ирмоқлар бўлиб оқарди. Мен кейинчалик бу достонни бир неча бор ўқиб, мисраларини саաб чиқдим: 1658 сатр! Бу асар шаҳри ларзон Тошкентимизга файласуф шоиримиз Мақсуд Шайхзода қаламидан билан қўйилган «шеърий ҳайкал», дедим.

«Тошкентнома»дек буюк достонни яратган шоиримизга Тошкент марказида унинг сиймосига ҳайкал қўйсак арзийди.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

ШАНБА ОҚШОМИ

Тожик адабиёти кенгаши

Ўзбекистон ёзувчилар союзида тожик адабиёти кенгаши тузилди. Кенгашга шоирлар ва адиблар, драматурглар ва танқидчилар, публицистлар ва адабиётшунослар кирдилар. Тошкент, Бухоро, Самарқанд, Сурхондарё области вакиллари шулар жумласидандир. Кенгашга тожик тилида чиқарилган «Бурч», «Эътироф», «Ифтихор» деб аталган шеърий тўпламлар муаллифи шоир Жонибек Қувноқов бошчилик қилмоқда. Таржималар ҳам унинг қаламига мансуб. У туфайли ўзбек китобхонлари тожик сўз усталари М. Турсунзода, М. Қаноат, Л. Шерали, Гулназар асарлари билан танишдилар, тожик китобхонлари эса А. Орипов, Ў. Ҳошимов, В. Бойқобилов, Н. Нарзуллаевнинг бир қанча асарларини ўқидилар.

Янги кенгаш планида тожик адиблари истиқомат қиладиган жойларда сайёр мажлислар ўтказиш, истеъдодли ёшларни аниқлаш, шеърият кечалари, тематик учрашувлар, китобхонлар конференциялари ўтказиш кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

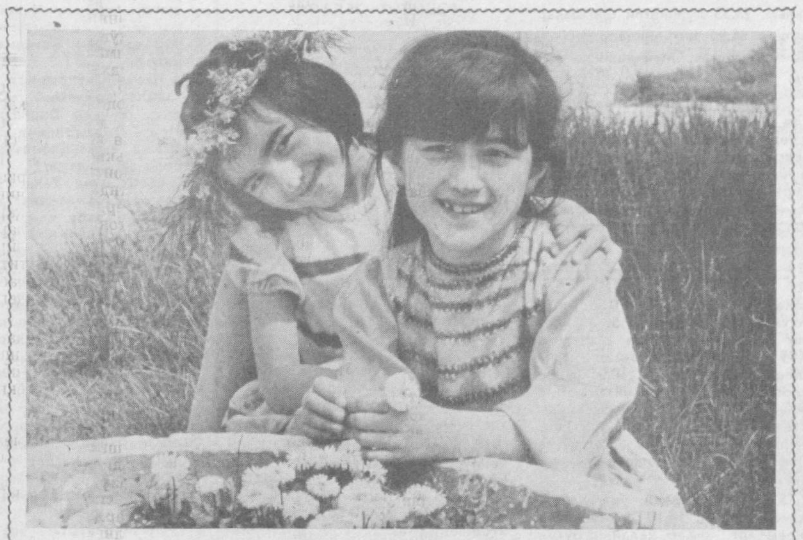

ГУЛЛАР ҚЎШИҒИ

Олам тўлиб кетсин гулларга,
Гуллар кулиб турсин қўлларда.
Тошлардан ҳам гул униб чиқсин,
Алвон рангдек у ёниб чиқсин!
Қамашсин-эй қуёшнинг кўзи,
Оловлансин бўлиб қирмизи!

Қўшиқ куйлаб, булбулдек сайраб,
Даста-даста терайлик яйраб,
Бундан ортиқ бахт дунёда йўқ,
Гул бор жойда — дил нурга тўлиқ!
Олам тўлиб кетсин гулларга,
Биз сочайлик уни йўлларга!

Болалар сўзлаганда

ҚОЗОН ТОПИЛМАДИМИ?

Дам олиш куни кечқурун уйга келдим. Беш ёшли қизим Нодира:

— Адажон, опам овқатингизни олиб келсинлармИ? — деди.

— Йўқ, қизим, самоварда ош қилиб едик.

У ҳайрон бўлди:

— Нега, қозон топилмадими?

ЁСТИҒИНИ ҚУРИТ

Тўрт ёшли Акмалжон отасидан сўради:

— Адажон, сувараклар бошига ёстиқ қўйиб ётадими?

— Ҳашаротларда ёстиқ бўлмайди, ўғлим.

— Кеча акамга: «Дори сепиб, суваракларнинг ёстиғини қурит», дедингиз-ку.

ЙЎЛДАН УРДИ

Етти ёшли Тўлқинжон:

— Ойи, баъзи магазинчилар тарозидан ва қайтимидан урар эди, масофадан қандай уради? — деб сўради.

— Бу нима деганинг?

— Адамлар: «Магазинга янги шогирд бола келган эди, мудир йўлдан урди», — дедилар.

КЎЗИМ ТЎҚ

Эркин билан Ўткир ҳовлида ёнғоқ ўйнар эди.

— Сенинг ёнғоғинг пуч, — деди Эркин.

— Сенга ўхшаб, кўчада бировнинг ёнғоғини қоқмайман, қўлимдаги ёнғоқ пуч бўлса ҳам, кўзим тўқ, — жавоб берди Ўткир.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ, ўқитувчи.

Шунақаси ҳам бўлади

«Тимсоҳ»нинг жаҳли

Ингилизларнинг вақтли матбуотида илмни оммалаштириш бўйича таниқли мутахассис журналист, «Дейли херальд» газетасининг ходими Питер Колдер, ундан ҳам таниқлироқ олим Эрнест Резерфордни ядро физикасидаги энг янги кашфиётларни оммага тушунтириб беришга ундаши анча қийин бўлди. Олим талай вақтгача журналистни қабул қилишдан бош тортиб юрди. Охири шахсан ўзи бу мухбирдан қутулиш учун, уни қабул этишга розилик билдирди.

Колдер лабораторияга кириши билан:

— Сэр, мен бевосита сизнинг ёрдамингизда атом ядроси соҳасидаги кашфиётингиз ҳақида мақола ёзмоқчиман, — деди дабдурустдан.

Баджаҳллиги билан ходимлар ичида «тимсоҳ» лақабини олган Резерфорд шундай деб жавоб берди:

— Қизиқ, сиз менинг ишимга қанақа ҳам тушунар эдингиз?

— Келинг, бир ҳаракат қилиб кўрайлик-чи! — деди қайсарлик билан журналист.

Шунда олим ғижиниб бир даста ажи-бужи хатлар ёзилган қоғозни столга ирғитди — бу унинг мақоласи ёзилган қўлёзма нусхалар эди.

— Ундай бўлса, мана буни кенг оммага тушунтириб беришга бир уннаб кўринг-чи!

Колдер қўлёзмани варақлаб, шунча тикилса ҳам ҳеч нарса тушунмади. Шунда у ўзининг мухбирлик ён дафтарчасини олди-да, тап этиб Резерфорднинг олдига ташлади.

— Келинг, келишиб олайлик: сиз менинг ёзувларимни ўқиб тушунтира олинг, мен эса сизнинг ёзувларингизни ўқиб, тушунтириб олай, — деди у. — Рост-да, нега энди фақат мен сизнинг хатингизни тушунишим керак экан? Менинг хатимни ўқишни хоҳламайсизми? Ахир, қарс икки қўлдан чиқади.

Баҳс қилишга муносиб рақибни қадрловчи Резерфорд қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборди-да, бамайлихотир унга барча ёзувларини тушунтириб берди. Шундан сўнг журналистни етаклаб лаборатория бўйлаб олиб юриб, асбоб-ускуналарни бир бошдан намойиш қилди. Айни пайтда қилаётган илмий ишининг моҳиятини тушунтирибди. Мақола ёзилишида ҳам физик Колдерга яқиндан ёрдам берибди.

Орадан бир мунча муддат ўтгач, Резерфорд мухбирни чақириб, катта аудитория олдида лекция ўқишини, у ерда на фақат олимлар, балки қизиқувчи ҳар қандай киши қатнашишини айтибди. Шунинг учун нутқининг тезисларини тузишда ёрдамлашиб юборишни лутфан илтимос қилибди.

Айтишларича, айнан шу Колдер билан бўлган мулоқотдан сўнг у ўзининг қуйидаги машҳур ҳикматли гапини айтган экан: «Агарда олим, лаборатория полини юваётган фаррошга ўзининг қандай иш билан машғул эканини тушунтира билмаса, демак у ўзи қилаётган ишини тушунмас экан».

Қамариддин ОДИЛОВ тайёрлаган.

Турфа олам

ВЕНГЕРЧА ЭСПЕРАНТО

Венгриялик тилшунос Золтан Мадьяр романид деб аталган янги сўзлашув тилини кашф этди. У айниқса кенг тарқалган ва турмушда тез-тез ишлатиладиган испан, итальян, португал ва француз тилларидаги сўз бирикмаларидан таркиб топган. Романид венгерлар ўртасида тобора шуҳрат қозониб бормоқда.

ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАР ИШОНЧЛИРОҚ

Парижликлар анъанага кўра турли бахтсиз воқеалар билан боғлиқ кўпгина кутилмаган ва мураккаб вазиятларда энг аввало ёрдам сўраб ўт ўчирувчиларга мурожаат этадилар. Париж ёнғиндан муҳофаза бошқармаси тақдим этган навбатдаги йиллик ҳисобот Франция пойтахтининг барча аҳолисига маълум ана шу ҳақиқатни яна бир карра тасдиқлади.

Ўтган йили пойтахт ўт ўчирувчилари ҳаммаси бўлиб 314 мингга яқин тадбирларда иштирок этдилар. Ана шу тадбирларнинг тахминан 38 проценти ёнғиндан муҳофаза бўлинмаларининг асосий вазифалари билан мутлақо алоқадор эмас: уларга бахтсиз тасодифлар оқибатида шикастланган кишиларга дастлабки медицина ёрдамини кўрсатишга тўғри келган. Чақириқларнинг қарийб 18 проценти сув қувури, газ ва электр тармоқларидаги авариялар билан боғлиқ бўлган. Барча чақириқларнинг атиги 5,3 процентигина бевосита ёнғинларга алоқадор экан. Шунинг учун бўлса керак, кўпгина жамоатчилик савол-жавобларининг натижалари ўт ўчирувчилик касби Францияда энг обрўли касбларнинг бири эканлигидан, ана шу касб вакиллари французларда кўпроқ ишонч уйғотишидан далолат беради.

НОННИНГ ЁШИ НЕЧАДА?

Маълумотларга қараганда, ибтидоий одамлар тахминан эрамиздан аввалги 6750-йилдаёқ ғалла экиб, нон етиштирган экан.

ҚЎҲНА ОРГАН ТИКЛАНМОҚДА

Тинен шаҳридаги (Брабант вилояти) Сен-Жермен черковида ўрнатилган Бельгиядаги энг қадимги органни таъмирлаш ишлари бошланди. Уста В. Дистелен ана шу ажойиб чолғу асбобини 1493 йилда ясаган эди. Орган сўнгги марта XIX аср охирларида таъмирланганди. Мутахассислар органнинг бир неча марта таъмир этилганига қарамай унинг ёғочдан ясалган эски ғилофи ва В. Дистелен томонидан

тайёрланган бошқа деталлари сақланиб қолган, деб ҳисоблашади. Замонавий усталар чолғу асбоби XVII асрдаги ёнғиндан сўнг қай ҳолда тикланган бўлса, унга ана шундай қиёфани бахш этиш ниятидалар. Таъмирлаш ишларининг қиймати 10 миллион Бельгия франкига тенг, деб баҳоланмоқда.

ЛОКАТОРЛИ ҚУШЛАР

Марказий Американинг тоғли районларида гуахаро деб аталмиш қушлар истиқомат қилади. Бу қуш қанотларининг узунлиги қарийб бир метрни ташкил этади. Гуахаро чуқур ва зимистон ғорларда ин қуриб, бола очади. Шу даврда қушлар палапонларни овқатлантириш учун ғорлардан очиқ ҳавога тез-тез чиқиб туришади. Қоронғуликда гуахаронинг қандай йўл топиши олимларни қизиқтириб қолди. Маълум бўлишича, улар парвоз вақтида секундига қарийб 7000 тебранишга тенг частотада товуш чиқаришар, унинг ғор деворларидан қайтган акс садосини илғаб олишар экан.

Дилбар келин (Воқеий ҳикоя)

Зиёвуддин Орипов — 1928 йилда Тошкентда туғилган, КПСС аъзоси, кекса журналистлардан бири. У ўз қаламкашлик фаолияти давомида «Тошкент ҳақиқати», «Ўқитувчилар газетаси» ва «Қишлоқ ҳақиқати» редакцияларида ишлаб, ажойиб мақолалар, ҳажвиялар ёзди. Актуал материаллари билан «Тошкент оқшоми» газетасида актив қатнашиб туради. Зиёвуддин Орипов СССР Журналистлар союзининг аъзоси, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси нишонини олган.

— Кеча қайнанамни бопладим. Боплаганда ҳам михлаб ташладим, — деди сочлари патила-патила жувон ёнида ўтирган дугонасига мақтаниб.

Томдан тараша тушгандек гапдан ҳанг-манг бўлиб қолган Маҳфуза кўз қирини унга ташлаб, ўзини эшитмаганга олиб тураверди. Дугонаси ҳам дабдурустдан айтилган гапнинг мағзини чақолмай ҳайрон эди Сукунат бошланди. Бир оздан кейин:

— Миянг айнаб қолмаганми, нима деб валдираяпсан ўзи? — деди дугонаси ҳайратомуз.

— Кеча кирларимни йиғаяпсам, қайнанам қайнатамнинг қўйлагини бериб, шуни бош олинг, болам, дейди. Ҳаям демадим, йўғам демадим-да, ўзимникини ювиб, кир машинасини йиғиштириб қўяётсам қайнанам: «Болам, шунча кирингиз ичида битта отангизнинг қўйлаги ортиқчалик қилдими?» девди, манам шартта: «Ўзиз-чи», дедим. Нафаси ичига тушиб кетди. Мот қилганимдан шундай қувондим, шундай қувондим, асти қўяверасан. Ўзиям ўлиб қолди.

— Кекса одамнинг дилини ранжитиб чакки қилибсан. Сабилни машинага ташласанг, қўлинг кира тилармиди?

— Борсин-э, қайната — оталик, қайнана — оналик қилармиди?! Буларнинг иши тергашу, ақл ўргатиш. Мана шунақа бир-икки марта адабини берсанг пилдир-пис бўлиб, бошингга чиқиб олмайди.

...Мавжуда буларнинг суҳбатига маҳлиё бўлиб бекатига келгач, автобусдан тушиб ўйлаб кетди: «Шунчалик ноинсофлик бўладими, уларнинг ўғли яхши-ю, ота-онаси ёмонми? Чолнинг битта кўйлаги оғирлик қилдими? Бетофиқ уялмай-нетмай автобусдаги одамларга эшиттириб, ўзини кўз-кўз қилиб гапиришини-чи?! Ўзиниям ўғил-қизи бордир. Бугун бўлмаса эртага қайтадику...»

У эшикдан кириши билан қизалоғи онасининг олдига пилдираб борди-да:

— Сиз келдингиз-ку, бирпас ўйнаб келсам майлими? — деди ялинчоқ кўзларини онасига тикиб.

— Буванг билан бувингни хафа қилмадингми? — деди Мавжуда.

— Йўқ... Ҳозиргина олдиларидан чиқиб турувдим.

— Жудаям ҳаяллама, овқат пишгунча келгин. Хўпми? — деди онаси.

Қиз суюнганича кўчага шаталоқ отиб чиқиб кетди.

Мавжуда чолу-кампирнинг олдига кириб ҳол-аҳвол сўраб: «Нима овқат қилай?» — деди. «Ўзингиз нимани хоҳласангиз, шуни қилаверинг», — деди чол. Кампир ҳам чолининг гапини маъқуллади. Келин кўнмай, бирор овқатни айтинглар, деб туриб олди.

— Қизим, кўнглингиз бўлмаса озгина мурч ташлаб, икки дона хасип солинг, бир чимдим норин қилиб қўя қолинг, — деб кулди.

— Бир оғиз сўзингиз, дадажон. Хасипга мурч солсам хушхўр бўлади-ку, ойим ёқтирмайдилар-да.

— Дадаси, келинингизга раҳм қилинг. Бугунча юмшоққина шовла ея қолинг, дам олиш куни хасип солармиз, — деди кампир.

Чол мийиғида кулиб, келинига маъноли қаради-да:

— Майли, ойингизнинг айтгани бўла қолсин, — деди.

Келин чиқиб кетди. Кампир турмоқчи бўлиб эпкин қилди. Жойидан қимирламади. Деразанинг пардасини кўтарди-да, кўчага қаради. Олча гулига кўзи тушди. Яна баҳор келди.

— Қанчадан-қанча сув оқиб ўтди. Мен эса шу каравотда михлангандек ётибман. Аҳволим шундай бўлганга яраша, чолим соғ бўла қолса нима қиларди? Келиним бечорага ҳам қийин бўлиб кетди. Умрингдан бараҡа топкур ишдан хориб-толиб келдим деб фироғ-димоғ қилмай, ижирғанмай ройишлик билан кўнглимизни олади-я. Шунчалик ҳам бағри кенг, меҳрибон инсон бўладими-я. Тарбия қилган ота-онасига минг раҳмат. Тақдиримдан йиғласам, келинимнинг лобарлигидан қувонаман, — деб қайнона ўз ёғига ўзи қовурилиб ётган эди, чол:

— Хасип аччиқ бўлиб қолибдими?.. Нафасинг ичингга тушиб кетди, — деди ёстиқдан бошини кўтариб ҳазил билан.

— Сизнинг дарди-фикрингиз овқат, — деди кампир киноя билан.

— Бошқа нимани ҳам ўйлардим. Одамларга ўхшаб кўчага чиқиб дилтортар кишим билан дилкашлик қилолмагандан кейин, аламимни овқатдан оламан-да онаси. Саксон йил чақмоқ чаққандек ўтди-кетди. У пайтда бундай хасталик кунларни ким хаёлига келтирибди дейсан. Иш деб, бола-чақа ташвиши деб елиб-югурибмиз. Энди-чи? Бир одам етакламаса каравотдан эшикка етиш амри маҳол. Ана санга ҳаёт, ана санга дард, ана санга кексалик...

— Шукур қилинг, отаси, шукур қилинг. Кам бўлганингиз йўқ. Улфатларингиз, кимсан полковник Ҳошимов уйдамилар, деб хабар олиб туришларининг ўзи бахт эмасми? Ҳеч ким йўқламаса, нима қилардингиз?

— Бир нарса деяётганим йўқ. Ўзинг чакагимни очиб, яна мани айбламоқчимисан? — деб, яна нимадир демоқчи бўлиб турганда келин уйга кирди-да, хонтахтага дастурхон ёза туриб: «Овқат пишди, сузаверайми?» — деди.

— Эрматжон келсин, болам, — деди кампир.

Келин қозон тагидаги оловни ўчириб, бир қўлида обдаста, бир қўлида жом билан уйга кириб қайнатасининг, қайнанасининг қўлига сув қуйди, сочиқ тутди. Орадан сал ўтмай Эрматжон ҳам ишдан келиб қолди.

— Вақтида келдингиз-а, Эрмат ака, энди овқатни сузай деяётгандим, — деди-да, коса билан лаганни ошхонага олиб кетди. Қайнатасига, қайнанасига косада, лаганга ўзларига сузиб хонтахтага қўйди. Чол зўрға ўрнидан туриб ўтирди. Кампирни эса қўлтиғидан олиб, орқасига ёстиқ қўйиб ўтқазди. Чол қўлидаги коса билан кампирига қаради. Кампир чолига тикилди. Кўзлар тўқнашди. Бир нима дейишга оғиз жуфтлади, деёлмади, ютинди. Унсиз суҳбатлашишди. Чол чуқур нафас олиб уф тортди-да:

— Болаларим, овқат мақтаб бўлиб қолмасин, — деди.

Отанинг бир оғиз сўзига интиқ бўлиб турган фарзандларнинг чеҳраси ёришиб кетди.

Зиёвуддин ОРИПОВ.

Душанба — 23 май

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол шарҳи. 9.35 «Охирги навбатда» Бадиий фильм. 11.00 Янгиликлар. 11.10 «Саёҳатчилар клуби».

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 «Ишбилармон кишилар ўйини ёки ўз қиёфасини излаб». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 16.40 «Рус тили». Славян ёзуви. 17.10 Блюхер ватанида. 17.45 Ф. Шуберт. Ўн икки вальс. 18.00 «Мен, сен ва биз ҳаммамиз биргаликда». Болалар ҳаваскорлик театрлари коллективларининг иши ҳақида. 18.45 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. «Партком ва қайта қуриш». 19.30 «Эҳтиёт бўлинг, товонбалиқлар». Мультфильм. 19.40 «Америка билан учрашув». 5-кўрсатув. 20.40 Шеърият лаҳзалари. 20.45 «Америка билан учрашувлар». Томошабинлар мулоҳазалари. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Бир актёр театри. С. Юрский. 23.10 Футбол шарҳи. 23.40 Дунё воқеалари.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 «Диққат: олти ёшлилар». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 3-синф. 9.55 «Ўрмон метеостанцияси». Илмий-оммабоп фильм. 10.05 «Рус тили». 10.55 «Қора-Тоғ». Илмий-оммабоп фильм. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 11.35, 12.35 Астрономия. 10-синф. 12.05 Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик усуллари. 13.05 «... ва сиз бахтли бўласиз». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 13.25 «Ишдаги ишқ». Бадиий фильм, субтитр билан. 1 ва 2-сериялар. Танаффус пайтида (14.50) —Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Халқаро панорама». 19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Бадиий гимнастика. Европа чемпионати. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Печкачилар». Телевизион бадиий фильм. 23.35 Ҳужжатли фильмлар экрани. 00.25 Янгиликлар. 00.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув.

● ЎзТВ

14.30 «Севги мавзусига ўтамиз». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 16.35 Телефильм. 16.50 «Ленин Декрети асосида». «Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм маблағ ажратиш ҳамда бу ишларни ташкил этиш ҳақида»ги Декретнинг 70 йиллигига. 17.30 Табиатшунослик. Ўзбекистонда ёз. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Қувноқ шаҳарча». Фильм-концерт. 18.25 «Курашчан атеизм учун». 18.55 Болалар учун. «Колокольчик» 19.25 Ёзувчи ва замон». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Муҳим касб». Ҳужжатли фильм. 20,30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон Давлат хизмат кўрсатган «Ялла» вокал чолғу ансамблининг концерти. 21.20 «Ўзбекистоннинг ярқирама тошлари». Телефильм. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. «Қайта қуриш: муаммо ва изланишлар». 23.15 «Асрлар оҳанги». Фильм-концерт премьераси. 23.45 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Қорақумда». Бадиий фильм. 20.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Мардлик — мангулик» почтасидан.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Роппа-роса 22.15 да». Ёшлар программаси. 23,15 «Маскарад». Бадиий фильм.

Сешанба — 24 май

● МТ I

7.00 «120 минут» 9.05 Футбол. Халқаро ўртоқлик учрашуви. Франция — Жаҳон терма командалари. 10.45 Янгиликлар. 10.55 Бир актёр театри. 11.50 Рус халқ қўшиқларини В. Фтоменко ва Ю. Дудонов куйлайдилар.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 Пенза телевидение студиясининг программаси. 17.15 «Салом музика!». Болалар хор коллективларининг конкурси. 18.00 «Янги узилган бодринг». Ҳужжатли фильм премьераси. 18.20 «Инсон ва қонун». 18.50 «Дунё воқеалари». 19.10 Танишинг: Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегатлари. 19.50 Футбол. Халқаро ўртоқлик учрашуви. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Билса ҳазил, билмаса чин». 22.50 Дунё воқеалари». 23.00 Москва — София телекўприги. 00.20 Гандбол. Европа чемпионларининг кубоги. Эркаклар, Финал. «Тусем» (ГФР)— МАСК.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 «Ўргимчаклар». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 2-синф. 9.55 «Гипотез» Илмий-оммабоп фильм. 10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 10.55 «Эҳ, велосипед». Илмий-оммабоп фильм. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Эстетик тарбия. 11.35, 12.35 География. 6-синф. 12.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.

13.05 «Шовуллади ўрмонлар». Бадиий фильм. 14.10 Ҳужжатли фильмлар: «Ҳар қалай бутун Одесса учун демасамда...», «Батуми». 14.45 Янгиликлар. 14.55 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Оқ шаман». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Тинчлик велопойгаси. 19.15 «Музикали киоск». 16.45 «... 16 ёшгача ва ундан катталар». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин кичкинтойлар! 20.45 Ритмик гимнастика. 21.15 «Агар соғлом бўлай десанг!». 1-кўрсатув. 21.30 «Время». 22.15 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Иллюзион». Г. Александров фильмлари. «Баҳор». 24.00 Янгиликлар.

● ЎзТВ

14.30 Болалар учун фильм. «Рамаяна». 16.25 «Азиз». Бадиий фильм. 17.30 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари.

18.00 Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари X Халқаро Тошкент кинофестивалининг тантанали очилиши.

19.00 «Тошкент». Манзарали фильм. 19.30 «Социалистик турмуш тарзи». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Лада» раллиси», Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тошкент давлат консерваторияси — 50 ёшда». 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ассалом, фестиваль!» X Халқаро Тошкент фестивали. 23.00 «Совет киноси усталари». Кинорежиссёр К. Ерматов. 00.05 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Тренер». Бадиий фильм. 20.50 «Оддий кун». Телефильм. 21.00 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. «Қайта қуриш қирралари».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Дин ва замон».

Чоршанба — 25 май

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Мен, сен ва биз ҳаммамиз биргаликда». 9.50 «Печкачилар». Телевизион бадиий фильм. 11.10 Янгиликлар. 11.20 «Мўъжизасиз мўъжизалар».

* * *

15.55 Янгиликлар. 16.05 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 16.15 «Озодликка эришишда осон йўл бўлмайди». Ҳужжатли фильм. 17.10 П. Чайковский. «Йил фасллари» фортепьяно туркуми. 18.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.45 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. Назария масалалари. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 Мультфильмлар: «Эски танишлар». 20.15 Экранда — кинокомедия. «Икки қуён ортидан қувиб...» Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Тинчлик ҳақида диалог». 23.15 «Дунё воқеалари». 23.25 В. Астафьев. «Сайқал». Автор ўқийди.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 «Бўйсунмас роҳиб Иқкинф Бичурин». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 И. О. Дунаевский музикалари. 10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 11.35, 12.35 Музика. 6-синф. 12.05 Немис тили. 2 йил шуғулланаётганлар учун.

13.05 «Ёрқин йўл». Бадиий фильм. 14.40 «Катталар ва болалар» туркумидан ҳужжатли фильмлар. 15.20 Янгиликлар. 15.30 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Оқ шаман». 2-серия. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Ҳайкалтарош Анна Голубкина. 19.45 П. И. Чайковский номли халқаро конкурс лауреатлари. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун» 21.15 «Агар соғлом бўлай десанг». 2-кўрсатув. 21.30 «Время». 22.05 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 Дўстларимиз экрани. «Синчков нигоҳ». Бадиий фильм. 23.35 Янгиликлар. 23.45 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

● ЎзТВ

14.30 «Бепоён Ватаним менинг». Кинопрограмма. 15.45 «Доира оҳангида». Фильм-концерт. 16.15 «Дорбозлар». Бадиий фильм. 17.30 «Қизиқувчилар экрани». Илмий-оммабоп программа. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Пионерлар мамлакатида». 19.00 «Мансабдор шахсларнинг гражданлар ҳуқуқларини камситувчи ноҳақ хатти-ҳаракатлари хусусида судга шикоят қилиш тартиби тўғрисида»ги СССР Қонуни. 19.30 Кинолавҳа. 19.35 Африка озодлиги кунига. «Винни ва Нельсон Мандела». Ҳужжатли фильм. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Долзарб вазифа» 20.30 «Ахборот». 20.50 «Созимиз-овозимиз». Музикали программа. 21.30 Москва, «Время». 22.05 Москва. СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Барҳаёт наволар». Музикали программа. 23.15 «Илҳом». Телефильм. 23.35 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Қитмир ери». Телефильм. 20.15 «Ўзбекистон спорти». 20.50 «Китоб оламида».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Гоҳо эслаб тур». Бадиий фильм.

Пайшанба — 26 май

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Салом, музика!». Болалар хор коллективларининг конкурси. 9.50 «Икки қуён ортидан қувиб...» Бадиий фильм. 11.05 Янгиликлар. 11.15 Пибоди консерваторияси симфоник оркестрининг концерти.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 16.25 «Беш йиллик: ишлар ва одамлар». Ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.05 Болалар учун фильм. «Яшил орол сири». 18.15 «Рассом устахонасида». 18.30 «Фидойи шахслар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 М. Логинов чалади. 20.00 «12-қават». 21.30 «Время». 22.05 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Эфирда музика». Танаффус пайтида (23.15) — «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 «Ватан фарзанди». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 4-синф. 9.55 «Рамкасиз портрет». Илмий-оммабоп фильм. 10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун 10.55 «Фридрих Цандер, Қайтиш». Илмий-оммабоп фильм. 11.05 СПТУ ўқувчиларига СССРнинг ташкил топиш тарихи. 11.35, 12.35 Биология. 7-синф. 12.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 13.00 «Баҳор». Бадиий фильм. 14.45 «Уя». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 15.20 Янгиликлар. 15.30 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Оқ шаман». 3-серия.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Ёшлар саройи». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 19.00 Ритмик гимнастика. 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Халқ чолғулари садолари. 21.15 «Агар соғлом бўлай десанг». 3-кўрсатув. 21.30 «Время». 22.05 СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Совет Иттифоқи портрети». Ҳужжатли фильм премьераси, 1-серия — «Россия онаси». 2-серия — «Сибирь: муз ва олов». 00.05 Янгиликлар.

● ЎзТВ

14.30 «Чинор тагидаги дуэль». Бадиий фильм. 15.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қандай студент бўлиш мумкин?». 16.15 Ҳужжатли фильмлар программаси. 17.30 «Ўқитувчи экрани». 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.25 Болалар учун. 19.00 «Хўжасизликка барҳам берайлик». 19.30 Самарқанд шаҳар «Маржон» қрим татар ҳаваскорлик вокал чолғу ансамблининг концерти. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Шеърият саҳифалари». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қизлар гулдастаси». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Фестиваль учрашувлари». 23.45 «Ўзбекистоннинг навқирон балети». Фильм-концерт. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Плюшчихадаги уч терак». Бадиий фильм. 20.45 Реклама. 20.50 «Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 22.15 «Чойхонаи мушфиқий» (1 апрелдаги кўрсатув такрорланади).

Сайлга марҳамат

Киши кун бўйи тиним билмайди. Ҳафтанинг охирига бориб толиқади. Баҳри-дилини очиш мақсадида боғларга, далаларга, тоғлар бағрига, дарёлар ёқасига ошиқади. Айниқса бола-чақаси билан бир кунлик дам олишга ёки сайлга чиққанлар бир талай завқ олади.

Азим Тошкентнинг қай бир оромгоҳига борманг, завқли манзаранинг устидан чиқасиз. Бугун Карл Маркс кўчасидаги сайлгоҳ эрталабданоқ гавжум. Бу ердаги чиройли гумбазлар остидаги ошхоналар, дўконлар гавжум. Очиқ саҳналарни оқшомда бадиий ҳаваскорлар эгаллайдилар. Сайл қатнашчилари Ленин районидаги Улуғбек номидаги ва Сергели районининг «Чоштепа» маданият уйлари вокал-чолғу ансамбллари ижросида концерт тинглайдилар. Якшанба куни эса Чилонзордаги Глиэр номидаги маданият уйининг ҳаваскорлари дам олувчиларни хурсанд қилади.

Навоий кўчасидаги савдо ярмаркасида жойлашган «Оймома» боғи ҳам, айниқса, болаларни хушнуд этади. Оромгоҳнинг «Чархпалак» ва бошқа аттракционларида минглаб бола завқ олади.

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг дам олиш зонаси ходимлари ҳам аҳолига маданий хизмат кўрсатишга ҳозирлик кўришди. Бу масканнинг ҳар хил қайиқлари дам олувчилар ихтиёрига берилади.

Онлада туғилган янги чақалоқ отаонанинг бахти, иқболи. Унинг биринчи айтган сўзи ва дастлабки тетапоя қадамлари... Бу ҳам ўзига хос қувонч онларидир. Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғида мурғак фарзандлар камолига атаб биринчи марта «Фарзанд тетапояси» деган байрамга тараддуд кўрилмоқда. Бунга минглаб 1—2 ёшли фарзанди бор ота-оналар таклиф қилинмоқда. Бу байрам шу ойнинг охирида бўлади.

Бугун ва эртага эса ана шу оромгоҳда бир қатор тадбирлар ўтказилади. Якшанба куни бўладиган маросим анъанавий «Тошкент табиати» байрамидир. Боғ кун бўйи сайроқи ва чиройли қушлар маконига айланади.

Шанба ва якшанба дам олиш сайлларига марҳамат.

А. ПЎЛАТОВ.

«Ул хиромон айлаганда...»
В. Тўраев фотоси.

Келинг, бир кулишайлик

Хандалар

ҚЎЗИҚОРИН

— Мен қўзиқорин тергани кетаяпман, — деди Жак ўртоғи Жанга.

— Ия, бориб нима қиласан Жак, ахир заҳарланиб қоласан-ку!!

— Ҳа, йўқ, ахир уларни ейишга эмас, сотгани тераман-да...

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

— Ҳу, анови тоғни кўряпсанми!— деди Рэне Андрега.

— Ҳа, жуда яхши кўриняпти, нима қилибди!

— Ўша тоғ бу ердан яхши кўринса, у ҳолда бугун ҳаво очиқ бўлади.

— Борди-ю, у тоғ бу ердан кўринмаса-чи, — деди Андре.

— У вақтда, бугун ёмғир ёғади, — деб жавоб берди Рэне.

БОШҚА ҚУЛОҚ

— Жак, сен ҳали қулоқларнинг нинг шу кири билан мактабга бориб келдингми! Уялмадингми! — деди она ўғлини уришиб.

— Ҳа, нима қилай ойи! — деди жиғибийрон бўлиб Жак, — менда бошқа қулоқ йўқ-ку.

Французчадан Сайдиғани МУСАЕВ таржимаси.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Жума — 27 май

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Фидойи шахслар». 9.50 «Давлат чегараси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-фильм — «Аччиқ шамол». 1ва 2-сериялар. Танаффус пайтида (10.55) — Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 Озарбайжон телевидениесининг программаси. 17.15 «Фан; назария, тажриба, практика». 17.45 «Нега ва нима учун?». 18.15 Фалсафий суҳбатлар. Жамият ҳаёти ва тарих мазмуни. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 Шеърият лаҳзалари. 19.40 Катталар учун мультфильмлар премьераси. «Ғалати қиликлар», «Мен қайтиб келмагунча». 20.00 Останкино концерт студиясида БССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, Минск областидаги Крупиц қишлоқ Маданият уйининг директори В. Н. Гром билан учрашув. 21.30 «Время». 22.15 «1988 йил қўшиқлари». 23.55 «Интерсигнал». 00.25 «Нигоҳ». Тунги информацион — музикали программа.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

9.15 «Декабрист Гавриил Батеньков». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Музика. 7-синф. Д. Д. Шостакович 10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 Тарих. Уйғониш даври олимлари. 11.35 Генетика нима? 12.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 12.35 «Мен бефарқ яшай олмайман». Илмий — оммабоп фильм. 13.00 «Синчков нигоҳ». Бадиий фильм. 14.20 «Портрет излаб». Ҳужжатли фильм премьераси («ЛСДФ»). 14.40 Янгиликлар. 14.50 «Қилич яланғочлаб». Телевизион бадиий фильм (Одесса киностудияси).

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Алоҳида эътибордаги зона». Бола асраб олиш муаммоларига оид телеочерк. Фрунзе шаҳридан кўрсатилади. 19.00 «Саёҳатчилар клуби». 20.00 «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Очиқ роял?». Шопен балладалари. 21.15 «Агар соғлом бўлай десанг». 4-кўрсатув. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Дўстларимиз экрани. «Хаёлий бахт». Бадиий фильм (ЮСФР). 23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ

14.30 «Ҳар бир қалбда Ватан овози». Фильм-концерт. 15.45 «Хайрли соатда». Бадиий фильм. 17.20 XV Республика адабий-лингвистик олимпиадаси (рус.). 18.45 «Хазина». Мультфильм. 18.55 «Агросаноат» тажриба ва муаммолар». Шаҳарликлар дастурхонига янги сабзавотлар. 19.30 «СССР — АҚШ: диалог давом этади». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Комсомол прожектори». 20.30 «Ахборот» 20.50 Ўзбекистон артистлари ижросида шарқ халқларининг қўшиқлари ва рақслари. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Бўстон». Теле журнал. 23.35 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Пятницкая кўчасидаги қовоқхона». Бадиий фильм. 21.00 «Замондошларимиз». Хизмат кўрсатиш тармоқларида меҳнат қилаётган хотин-қизлар ҳақида ҳикоя (рус.).

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ҳар доим ҳам қуёш нур сочавермайди». Бадиий фильм (рус.).

Шанба — 28 май

ЧЕГАРАЧИЛАР КУНИ

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Чегарачилар кунига. «Уйимизнинг остонасида». Телевизион ҳужжатли фильм. 9.25 «Нега ва нима учун?» Болалар учун кўрсатув. 9.55 «Биз бахтиёр эдик». Н. Подвойский». 10.15 «Халқ ижодиёти». Телевизион кўрсатув. 10.45 Мультипликацияда фантастика: «Муайян башорат», «Чанг ютгич». 11.05 «Апартеид — бу ирқчилик». Жанубий Африка республикаси маҳаллий аҳолисининг озодлик ва тенглик учун кураши ҳақида. 11.35 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 11.50 «Давр ва ўзим ҳақимда». Ҳайкалтарош Б. Эпельбаум—Марченко устахонасида. 12.20 Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. «Тюмень: социал муаммолар». 2-кўрсатув. 12.50 «Сени севаман, ҳаёт». Телевизион фотоконкурс. 12.55 «Мўъжизасиз мўъжизалар». 14.00 «Шанба — ота-оналар куни». 15.30 «Дунё воқеалари». 15.50 «Кубан Давлат казаклар хорининг концерти. 16.30 Бугун — Чегарачилар куни. 16.45 Бутунроссия ва халқаро конкурслар лауреати. Л. Терво чалади (гитара). 17.05 Халқаро ҳаёт Бош редакцияси таништиради: «Вашингтон, 1987 декабри». Олий даражадаги Совет—Америка учрашуви ҳақида ҳужжатли фильм. 18.10 «Йиллар, авлодлар, қўшиқлар». 2-кўрсатув. 19.20 «Давлат чегараси». «Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-фильм — «Аччиқ шамол». 1 ва 2-сериялар. 21.30 «Время». 22.40 Футбол. СССР кубоги. Финал. 00.15 Янгиликлар.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

«Тафаккур» программаси

8.45 Студия намойиш этади: «Курантлар» (Ленинград). 9.25 Танланган асарлар. Э. Хемингуэй. 10.20 «Здоровье». 11.05 Сенинг ленинча кутубхонанг. В. И. Ленин. «Ёшлар союзларининг вазифалари». 11.50 «Ой турбиналарининг энергияси». Илмий-оммабоп фильм. 12.05 «Ҳайвонот оламида». Кўрсатувни Н. Н. Дроздов олиб боради. 13.05 Новаторлар ва консерваторлар. 13.55 «Рус маданияти ҳақида суҳбатлар». 5-кўрсатув. 14.30 Инсон институти. Биринчи курс. «Биз билмайдиган одам».

* * *

15.30 «Матенадаран». Ҳужжатли фильм премьераси (Ереван). 1 ва 2- фильмлар. 16.30 Мультфильмлар: «Наргис», «Эҳтиёт бўлинг, маймунчалар», «Мақтанчоқ сичқонча». 17.10 «Ўта муҳим шахс». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия). 18.20 «Детектив ўйини». Телеспектакль. 2-сони. 19.25 «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 19.30 «Рауф Гажиев опереттаthe оҳанглари». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Марказий Америкада тинчлик: умид ва воқелик». 21.05 «Шарқий Сибирь». Киножурнал. 21.15 Болтиқ денгизи мамлакатлари дўстлик велопойгаси. Финляндиядан кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.40 Кино ва томошабин. «Поезд тўхтади» бадиий фильмининг кўриги ва муҳокамаси («Мосфильм»). 01.15 Янгиликлар.

● ЎзТВ

8.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа. 9.30 Чегарачилар кунига. «Тириклайин қўлга олинсин». Бадиий фильм. 10.55 «Дўстларимиз таронналари». Қардош республикалар эстрадаси солистлари иштирокида концерт программаси. 11.30 Спорт шарҳи (рус.). 12.30 «Инсон ва замин». Қишлоқ меҳнаткашлари учун кўрсатув. 13.30 «Китоб дўстлари». Телевизион альманах (рус.). 14.20 «Ҳинд оҳанглари». Музикали программа. 15.20 «Элга хизмат: талаб ва таклиф». 15.50 «Амалдаги интернационализм». 16.20 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 43 йиллигига ва Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий округи ташкил топганлигининг 70 йиллигига бағишланган бадиий-ҳарбий спорт байрами (такрор). 17.00 «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 17.45 Композитор Б. Гиенконинг ижодий кечаси.

* * *

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Ўсмирлар учун». «Тенгдош» (рус.). 19.15 «Тилга эътибор...» 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Хива». Телефильм («Ўзбектелефильм»). 20.30 «Ахборот». 20.50 ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Р. Шарипова куйлайди. 21.30 Москва. «Время». 22.40 «Фестиваль учрашувлари».

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

18.35 «Инсон, дин, ахлоқ» (рус.). 19.35 Бугун — Чегарачилар куни. «Заставада ўтган бир кун». «Репортаж» (рус.). 19.45 «Ёнимизда чегара». Телефильм. 20.00 «Мезгил». 20.30 «Куз». Кўрсатув СССР халқ артисти С. Кийизбаевага бағишланади. 21.30 Москва. «Время». 22.40 «Ҳали вақт бор». «Ядросиз дунё учун, инсониятни асраб қолиш учун» халқаро анжумани ҳақида ҳужжатли фильм.

Якшанба — 29 май

ХИМИКЛАР КУНИ

● МТ I

8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.30 «Чол ва шаҳар». Ҳужжатли фильм. Самарқанднинг архитектура қиёфаси ҳақида. 9.50 «Спортлото» тиражи. 10.00 «Будильник». 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 12.00 «Қишлоқ янгиликлари. 12.55 «Музикали киоск». 13.25 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Ердаги ҳаёт». Телевизион илмий-оммабоп фильм (Англия). 13-фильм. 14.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Букри тойчоқ». Мультфильм. 15.55 Д. Гершвин асарларидан концерт. 16.55 Янгиликлар. 17.25 Классик куй шинавандаларига.

ЯКШАНБА КИНОЗАЛИ

18.30 «Маймунчалар қандай овқатланишди». Мультфильм. «Тавба-таъзарру»га саёҳат». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.35 «Ўзинг асра мени, туморим». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 20.45 Эстрада концерти. 21.30 «Время». 22.05 Евровидениенинг қўшиқлар конкурси. Танаффус пайтида (23.10) — Янгиликлар.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!

«Тафаккур» программаси

8.45 «Сиз яратган боғ». 9.20 «Оламга саёҳат». Киноальманах. 10.20 Портретлар. М. Ю. Лермонтов. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 11.20 Иқтисодий билимлар асослари. «ТелеЭКО» журнали. 11.50 «Юлдузча». Мактаб ўқувчилари учун илмий-ўқув журнали. 12.45 «Ўқитувчи дарсига». (В. Х. Шаталов сабоқлари. 2-дарс). 13.15 Илмий-оммабоп фильмлар. 13.55 «Ажойиб кишилар ҳаёти». Владимир Михайлович Бехтерев.

* * *

14.25 Мамлакат театрлари намойиш этади. А. Арбузов. «Ғолиба». Латвия ССР Ленин комсомоли номли ёш томошабинлар театри фильм-спектаклининг премьераси. 16.35 «Олам кинокамера кўзгусида». 17.30 «Қўғирчоқ театри олами». 1-кўрсатув. 18.20 «Герцен» Ҳақиқат манфаатлари йўлида». Ҳужжатли фильм премьераси. «Ватаннинг қадрдон кишилари» туркумидан («ЛСДФ»). 18.50 «Чепена» куйлайди ва рақсга тушади. Оржоникидзе шаҳридан кўрсатилади. 19.20 «Днестр эскизлари». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.40 Телевизион музикали абонемент. Ижрочилик санъати ҳақида. М. Плетнев билан учрашув. Танаффус пайтида (20.30) — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!» 21.30 «Время». 22.05 Дўстларимиз экрани. «Ўрдаклар учун тузоқ». Бадиий фильм (ЧССР). 23.30 Болтиқ денгизи мамлакатлари дўстлик велопойгаси. Финляндиядан кўрсатилади. 23.45 Янгиликлар.

● ЎзТВ

8.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа. 9.25 «Келин». Бадиий фильм. (Туркманфильм»). 11.00 «Халқ куйи». Фильм-концерт премьераси («Ўзбектелефильм»). 11.30 Спорт программаси: «Ҳовлимиздаги стадион». Олий лигадаги хотин-қизлар командаларининг чим устида хоккей бўйича СССР чемпионати. «Политотдел» —«Андижанка». 12.30 «Санъат олами». Рассом Л. Салимжонова ижоди ҳақида. 13.00 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси. Душанбадан кўрсатилади. 14.00 «Гул байрами — нур байрами». Музикали программа (1-Майдаги кўрсатув такрорланади). 16.10 Реклама. 16.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар» программасининг почтасидан. 17.20 «Музика истиқболи эгалари». 17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Бахтли болалик». Концерт. 19.15 «Бардам бўлинг». Кўрсатув уруш ва меҳнат ветеранлари республика Совети билан ҳамкорликда тайёрланган. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Алимовлар оиласи». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Ижод саҳифалари». ЎзССР халқ ёзувчиси Шуҳрат. 23.10 «Хива вақти билан роппа-роса соат еттида». Телефильм. («Ўзбектелефильм»). 23.40 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 «Темир йўл ёқасидаги уй». Бадиий фильм (рус.). 19.00 «Новости». 19.15 Реклама. 19.30 «Тоза доска». Телевизион бадиий фильм (рус.). 20.00 «Ахборот». 20.15 «Севги олам кезмоқда». Фильм-концерт. 20.45 «Мулоқот». Кўрсатувда ёзувчи Сотим Улуғзода ва шоир Сиёвуш Касроий иштирок этади. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Парасту». Музикали программа.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р.— 16641. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ичкн саҳифаларга 18.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А.— 2128. Тиражи — 108100. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.